

Analyse minimahuishoudens

Gemeente Harderwijk

gemeente
harderwijk

Opdrachtgever Gemeente Harderwijk

Datum

Februari 2025

Auteurs

Michelle Ellens
Anieta Boer

KWIZ

Stavangerweg 23 - 5
9723 JC Groningen
050 - 5252473
contact@kwiz.nl

Uitgave

Deze publicatie is een uitgave van KWIZ. Het overnemen van cijfers en/ of teksten is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze publicatie mag worden verveelvoudigd en/ of openbaar gemaakt worden in welke vorm dan ook zonder voorafgaande toestemming van KWIZ.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Samenvatting.....	4
S1. Minimapopulatie	4
S2. Bereik minimaregelingen.....	4
S3. Inkomenseffecten	6
1. Armoedemonitor	8
1.1. Alle huishoudens	8
1.2. Totale minimapopulatie: huishoudens	8
1.3. Minimahuishoudens in beeld bij de gemeente Harderwijk	11
1.4. Minimakinderen.....	12
1.5. Gebruik en bereik minimaregelingen	13
1.6. Schuldhelpverlening, budgetbeheer & Wmo	19
1.7. ZZP'ers	20
2. Inkomenseffecten	21
2.1. Introductie op de inkomenseffecten.....	21
2.2. Resultaten inkomenseffecten	26
2.3. Kanttekening	35
3. Scenario: Heffingskorting	36
Bijlage 1. Systematiek Armoede Index (doelgroep geen of laag vermogen)	38
Bijlage 2. Overzicht minimaregelingen	39
Bijlage 3. Financieel maandoverzicht.....	40
Bijlage 4. Uitsplitsing gemeentelijke bijdragen	48

Inleiding

Gemeenten hebben de zorgplicht om de leefsituatie en het toekomstperspectief van inwoners die in armoede verkeren, te verbeteren. Daarnaast hebben zij de taak en het belang om inwoners te stimuleren om zoveel mogelijk zelfstandig in hun levensonderhoud te voorzien. Het minimabeleid is ook in de gemeenten Zeewolde, Harderwijk en Ermelo een actueel onderwerp. De gemeenten willen graag inzicht krijgen in de omvang en samenstelling van de minimapopulatie, het bereik van de diverse minimaregelingen en de effecten van het landelijke en lokale beleid op de inkomens van de minima.

Om deze inzichten te geven, zijn er verschillende onderzoeksmethodieken ingezet. Hieronder volgt een beschrijving van de ingezette onderzoeksmethodieken.

Armoede Index & aanvullende bestandskoppeling

De Armoede Index is een door KWIZ ontwikkeld analysemodel. Deze index wordt samengesteld op basis van een combinatie van gemeentelijke gebruiksgegevens, geëxtrapoleerde CBS-gegevens en kengetallen op basis van ervaringscijfers bij andere gemeenten. Met als resultaat een schatting van het aantal minimahuishoudens dat tot de doelgroep van het minimabeleid behoort. Dit zijn de minimahuishoudens op 1 april 2024 met een inkomen tot maximaal 130 procent Wsm¹ en een vermogen binnen de grenzen van de Participatiewet. Op basis van de Armoede-Index geven we kenmerken weer over de verschillende inkomensbronnen en huishoudtypen.

Deze data zijn verrijkt met gegevens van de gemeente. De gemeente heeft geen rechtstreekse toegang tot inkomensgegevens van haar inwoners. Door zoveel mogelijk informatiebronnen van gemeentelijke regelingen voor minimahuishoudens aan elkaar te koppelen, kunnen we het aantal minimahuishoudens weergeven dat de gemeente op het peilmoment in beeld heeft. Daarvoor heeft de gemeente registraties van de volgende voorzieningen aangeleverd: de Participatiewet, AIO, minimaregelingen, collectieve zorgverzekering, en Jeugdfonds Sport en Cultuur.

Van deze registraties hebben we gepseudonimiseerde gegevens ontvangen zoals adres, geboortedatum, geslacht, postcode (4 cijfers, 2 letters), huisnummer en huisnummer toevoeging. Vanuit deze gegevens hebben we unieke adressen geïdentificeerd. De gemeente heeft per adres het aantal kinderen aangegeven (inclusief in de verschillende leeftijdscategorieën) en de wijkindeling waarin de kinderen opgroeien. Daarnaast zijn bestanden gekoppeld van de schuldhelpverlening en Wmo om inzicht te geven in het gebruik van de voorzieningen).

Inhoudelijke aandachtspunten

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Voor deze analyse is het bronbestand van de kwijtschelding gemeentelijke heffingen niet beschikbaar gesteld, alleen het totaal aantal inwoners dat de kwijtschelding heeft ontvangen is gedeeld. De registraties uit het bronbestand worden doorgaans gebruikt om de doelgroep tot 100 procent Wsm nauwkeuriger te kunnen bepalen. Het ontbreken van deze registraties heeft als gevolg dat huishoudens die alleen gebruikmaken van kwijtschelding en niet van een andere regeling, niet in beeld komen als minimahuishouden. De totale minimadoelgroep die bij de gemeente Harderwijk in beeld is, zal daarom hoger liggen dan in deze rapportage is weergegeven.

Inkomenseffectrapportage (IER)

We brengen voor acht verschillende voorbeeldhuishoudens met vijf verschillende inkomensniveaus in beeld hoeveel zij maandelijks aan gemeentelijke regelingen en landelijke toeslagen kunnen ontvangen in 2024. Het gaat om inkomens van 100 tot en met 130 procent Wsm. Meer specifiek gaat het om de effecten van het vergaren van meer inkomen door werk (bijv. vanuit een bijstandssituatie). Daarnaast wordt ook de inkomenssituatie voor langdurige bijstandshuishoudens die recht hebben op de individuele inkomenstoelage in beeld gebracht. Met

¹ Dit betekent dat de doelgroep wordt geschat voor een inkomensniveau van 100, 110, 120 en 130 procent Wsm.

behelp van landelijke inkomensnormen, landelijke toeslagen en informatie over gemeentelijke regelingen is per huishoudtype het inkomen bepaald.

Voor de vaste uitgaven is uitgegaan van cijfers en normen van het Nibud². Voor de andere uitgaven is waar mogelijk gebruikgemaakt van lokale tarieven (zoals huur en waterschapsbelasting). Tenslotte worden de gemeentelijke regelingen omgezet in een maandbedrag. Op die manier ontstaat per huishoudtype een overzicht van de inkomsten en uitgaven per maand.

Leeswijzer

In de samenvatting worden de belangrijkste bevindingen uiteengezet. Na de samenvatting volgt een overzicht van de omvang en kenmerken van de minimapopulatie. Daarnaast wordt het gebruik en daarmee het bereik per regeling weergegeven. Tot slot gaan we in op het gebruik van de voorzieningen schuldhulpverlening en Wmo. In het volgende hoofdstuk geven we een uitgebreider inzicht in de inkomenseffecten; de invloed van het landelijke en gemeentelijke beleid op de bestedingsruimte van minimahuishoudens. De onderzoeksmethodiek wordt eveneens toegelicht.

Het rapport wordt afgesloten met een drietal bijlagen. In bijlage 1 geeft inzicht in de onderzoeksmethodiek van de Armoede Index van KWIZ. In de tweede bijlage staat een overzicht van de gemeentelijke regelingen. In bijlage 3 worden de volledige begrotingen getoond. De vierde bijlage geeft inzicht in de maandelijkse gemeentelijke bijdrage voor de verschillende regelingen per huishouden bij een (langdurig) inkomen van 100 procent Wsm.

Waar we in dit rapport vergelijken met landelijke gemiddelden, kijken we naar vergelijkbare gemeenten. Dit zijn gemeenten in dezelfde categorie inwonersaantallen (tot maximaal 50.000 inwoners).

² Het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) is een onafhankelijke stichting die informeert en adviseert over financiën van huishoudens.

Samenvatting

In de samenvatting staan de belangrijkste bevindingen weergegeven.

S1. Minimapopulatie

De omvang van de totale minimapopulatie (huishoudens en kinderen) is gebaseerd op de Armoede Index. Daarnaast is met behulp van de koppeling van aangeleverde registratiebestanden inzichtelijk gemaakt hoeveel minimahuishoudens en kinderen de gemeente Harderwijk op dit moment in beeld heeft.

Huishoudens

Van alle minimahuishoudens in Harderwijk hebben naar schatting 1.335 huishoudens een inkomen tot 100 procent van het Wettelijk sociaal minimum (Wsm) en 2.283 huishoudens in totaal een inkomen tot 130 procent Wsm. Respectievelijk vormen zij 6,2 en 10,6 procent van alle huishoudens in de gemeente. Deze huishoudens hebben een vermogen binnen de grenzen van de Participatiewet. Het aandeel minimahuishoudens op 100 procent in Harderwijk ligt in lijn met het gemiddelde aandeel in vergelijkbare gemeenten³ (5 à 6 procent). Op 130 procent Wsm ligt het aandeel minimahuishoudens iets hoger dan het gemiddelde in andere gemeenten (7 à 9 procent is gangbaar).

In totaal heeft de gemeente Harderwijk 1.451 huishoudens met een inkomen tot 130 procent Wsm in beeld omdat deze huishoudens gebruikmaken van een uitkering vanuit de Participatiewet of een minimaregeling. De gemeente heeft hiermee 64 procent van de minimapopulatie in beeld.

Kinderen

Naar schatting groeien 800 kinderen op in een huishouden met een inkomen tot 100 procent Wsm (8,0 procent) en 1.277 kinderen in een huishouden met een inkomen tot 130 procent Wsm. De gemeente Harderwijk heeft in totaal 768 kinderen in beeld; 60 procent van de minimapopulatie.

Tabel S1. Minimahuishoudens en kinderen tot 18 jaar naar inkomen in 2024 (cumulatief)

Inkomensgrens	Huishoudens		Kinderen	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Tot 100% Wsm	1.335	6,2%	800	8,0%
Tot 110% Wsm	1.571	7,3%	909	9,0%
Tot 120% Wsm	1.885	8,8%	1.057	10,5%
Tot 130% Wsm	2.283	10,6%	1.277	12,7%
Overige inkomens	19.187	89,4%	8.767	87,3%
Totaal	21.470	100%	10.044	100%

S2. Bereik minimaregelingen

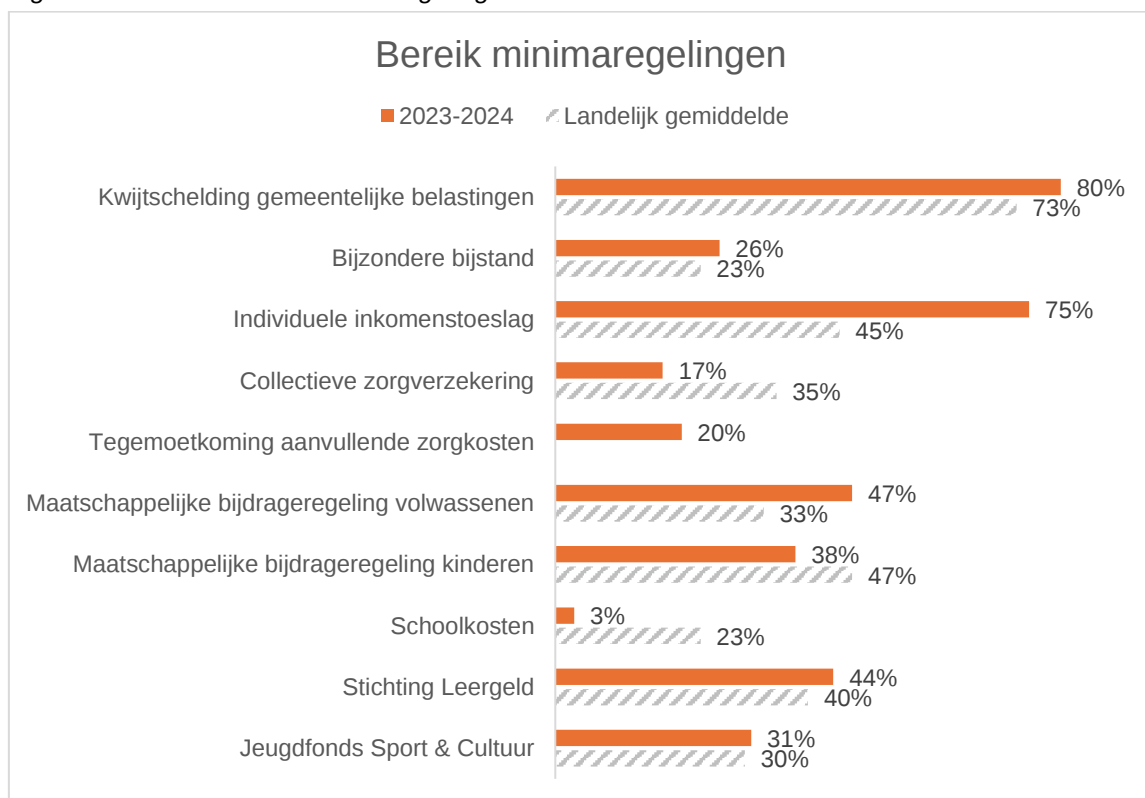
De gemeente Harderwijk biedt voor verschillende levensdomeinen ondersteuning aan voor minimahuishoudens. Gekeken naar het bereik van de regelingen valt het volgende op:

- Van de doelgroep voor kwijtschelding gemeentelijke belastingen, maakt 80 procent gebruik van deze regeling. Bij vergelijkbare gemeenten is een gemiddeld bereik tussen 70 en 75 procent gangbaar.
- De bijzondere bijstand kent een bereik van 26 procent, dit nagenoeg in lijn met het gemiddelde in vergelijkbare gemeenten (20 tot 25 procent).
- Het bereik van de individuele inkomensvoet (75procent) ligt aanzienlijk boven het gemiddelde bereik in vergelijkbare gemeenten (40 tot 50 procent).
-

³ Onder vergelijkbare gemeenten wordt verstaan: gemeenten met vergelijkbare inwonersaantallen. In dit geval gemeenten met een maximaal aantal van 50.000 inwoners.

- De gemeente biedt twee verschillende regelingen aan omtrent zorgkosten; de collectieve zorgverzekering en de tegemoetkoming aanvullende zorgkosten.
 - De collectieve zorgverzekering (gemeentepolis) heeft een relatief laag bereik van 17 procent. In vergelijkbare gemeenten is een bereik van 30 tot 40 procent gangbaar.
 - Met de tegemoetkoming aanvullende zorgkosten bereikt de gemeente 20 procent van de doelgroep.
 - Door de combinatie van de collectieve zorgverzekering en de tegemoetkoming aanvullende zorgkosten, bereikt de gemeente 37 procent van de doelgroep voor aanvullende zorgkosten.
- De maatschappelijke bijdrageregeling is beschikbaar voor zowel volwassenen als kinderen (beiden weergegeven op huishoudniveau).
 - *Volwassenen*: in totaal wordt 47 procent van de volwassenen bereikt met deze ondersteuning; dat ligt boven het gemiddelde bereik van 30 tot 35 procent.
 - *Kinderen*: het bereik onder de kinderen (38 procent) ligt lager dan gemiddeld (45 tot 50 procent).
- Voor de schoolkosten op het voortgezet onderwijs biedt de gemeente Harderwijk een schoolkostenregeling aan. Het bereik (3 procent) ligt onder het gemiddelde bereik van vergelijkbare regelingen in vergelijkbare gemeenten (20 tot 25 procent).
- Daarnaast biedt de gemeente Harderwijk in samenwerking met het Jeugdfonds en Stichting Leergeld ondersteuning aan voor kinderen op het gebied van sport, cultuur en educatie. Het bereik van Jeugdfonds (31 procent) en Stichting Leergeld (44 procent) liggen in lijn met het gemiddelde bereik in vergelijkbare gemeenten.

Figuur S1. Bereik van de minimaregelingen⁴

⁴ In bovenstaande figuur ontbreekt een aantal regelingen en voorzieningen, omdat hiervoor geen doelgroep te bepalen is wegens specifieke voorwaarden. Het gaat om de studietoelage, tegemoetkoming zorgkosten voor chronisch zieken, computerregeling en vergoeding voor kinderopvang. In hoofdstuk 1 wordt het gebruik van deze regelingen weergegeven

S3. Inkomenseffecten

Effect van (maximaal) gebruik gemeentelijke regelingen

Huishoudens die van alle gemeentelijke regelingen gebruikmaken waar zij recht op hebben, hebben daardoor logischerwijs **(meer) budget** over aan het einde van de maand dan huishoudens die van geen enkele regeling gebruikmaken. Alleen alleenstaanden met een zorgvraag hebben onvoldoende budget tot 110 procent Wsm. Dit effect is het grootst voor gezinnen; door de samenstelling van hun huishouden kunnen zij immers de meeste vergoedingen vanuit de regelingen ontvangen. Voor alleenstaanden met een zorgvraag en paren zonder en met kinderen van 8 en 13 jaar en 13 en 17 jaar (allen onder de AOW-leeftijd) is de (maximale) bijdrage van de gemeente noodzakelijk om rond te komen, hoewel alleenstaanden met een zorgvraag nog steeds geld tekort komen. Zonder de maximale gemeentelijke bijdrage komen deze huishoudtypes maandelijks geld tekort (resp. € 136, € 70, € 20 en € 75 tekort) bij een inkomen op bijstandsniveau. Voor alleenstaanden met een zorgvraag geldt dit ook bij een inkomen tot 110 procent Wsm (€ 75 tekort). Het maximale bedrag dat minima vanuit de toeslagen van het Rijk kunnen ontvangen (onder andere huurtoeslag, zorgtoeslag, kindgebonden budget) is een stuk hoger dan het maximale bedrag van de gemeentelijke regelingen. Dit is ook in andere gemeenten het geval.

Conclusie

De gemeentelijke regelingen bieden (extra) financiële bestedingsruimte. Voor alleenstaanden met een zorgvraag, paren met en zonder kinderen op bijstandsniveau is het gebruik van deze regelingen noodzakelijk om maandelijks rond te kunnen komen. Daarnaast is het belangrijk dat minima van de landelijke toeslagen gebruikmaken waar zij recht op hebben.

Financiële verschillen tussen inkomen op bijstandsniveau of een hoger inkomen tot 130% Wsm

In hoeverre loont het financieel gezien om (meer) te gaan werken? Dit hangt van een aantal factoren af: huishoudsamenstelling, de nieuwe inkomenshoogte en het (verliezen van het) recht op gemeentelijke regelingen en als laatste de eventuele afname van landelijke toeslagen. In de volgende punten worden deze effecten verduidelijkt:

- Voor de gemeentelijke regelingen geldt dat bij een inkomen boven 100 procent Wsm, het recht op kwietschelding vervalt. Bij een inkomen hoger dan 100 procent Wsm vervallen de rest van de gemeentelijke regelingen geleidelijk in de gemeente Harderwijk en de kindregelingen hebben allemaal een inkomensgrens van 120 procent Wsm. Hoe meer regelingen een huishouden kan benutten, hoe groter het bedrag is dat het huishouden kan 'verliezen' indien het inkomen stijgt.
- Voor de landelijke toeslagen geldt dat deze afnemen wanneer het inkomen stijgt, behalve bij alleenstaande ouders. De toeslagen dalen voor paren (met en zonder kinderen) eerder én sneller in vergelijking met alleenstaanden. Bij alleenstaande ouders zien we dat het bedrag aan landelijke toeslagen juist toeneemt door belastingvoordeel. Al deze effecten gaan over de inkomensstijging vanuit de bijstand tot een inkomen van 130 procent Wsm.
- Tenslotte krijgen huishoudens die vanuit de bijstand aan het werk gaan, te maken met werkgerelateerde kosten, waardoor hun uitgaven iets stijgen. Voor alleenstaande ouders komen hier de kosten voor kinderopvang bij (al krijgen ze daar via de kinderopvangtoeslag weer een (groot) deel van terug).

Deze gevolgen van werkaanvaarding zorgen er met elkaar voor dat we het volgende kunnen zeggen over de financiële verschillen tussen een inkomen op bijstandsniveau en een hoger inkomen (tot 130 procent Wsm):

- Bij het niet gebruiken van de gemeentelijke regelingen: bij elke inkomensstijging (van 110 tot 130 procent Wsm) houden alle huishoudens een hoger maandelijks budget over. In dit geval zorgt een hoger inkomen altijd voor een hoger maandbudget. Echter houden alleenstaanden met een zorgvraag met een inkomen tot 110 procent Wsm onvoldoende budget.
- Huishoudens die wel gebruikmaken van de gemeentelijke regelingen houden bij een inkomen tussen 110 en 130 procent Wsm eveneens een hoger budget over dan in de bijstand; werken vanuit de bijstand loont dus. De enige uitzondering hierop zijn huishoudens die al langdurig een minimuminkomen hebben en de individuele

inkomenstoeslag ontvangen op bijstandsniveau. Wanneer zij die 'verliezen' is er niet altijd (direct) sprake van een ruimer maandbudget bij werkaanvaarding.

- Oftewel: de combinatie van het wegvallen van het recht op de meeste gemeentelijke regelingen (geleidelijk boven 100, 110, 120 en 130 procent Wsm) en de afname van landelijke toeslagen wordt voldoende opgevangen door de inkomensstijging voor kortdurende minima (die geen individuele inkomenstoeslag krijgen), maar voor langdurige minima zien de effecten er anders uit.

Conclusie

Wanneer huishoudens die in één van de acht onderzochte huishoudtypes alle beschikbare gemeentelijke regelingen ontvangen, loont werken tegen een hoger inkomen tot 130 procent Wsm bijna altijd; alleen als een huishouden de individuele inkomenstoeslag ontvangt is er niet altijd direct sprake van een hoger maandbudget bij werkaanvaarding⁵.

Als alleenstaanden zonder kinderen (met en zonder zorgvraag), paren met en zonder kinderen geen gebruik maken van de gemeentelijke regelingen, komen zij op bijstandsniveau niet rond; voor hen zijn de gemeentelijke regelingen noodzakelijk om rond te kunnen komen. Hetzelfde geldt voor alleenstaanden met een zorgvraag met een inkomen tot 110 procent Wsm. De andere voorbeeldhuishoudens houden zonder de gemeentelijke regelingen maandelijks al budget over, voor hen geldt dat de gemeentelijke regelingen zorgen voor meer bestedingsruimte.

Tot slot is het zo dat bijna alle huishoudens die vanuit de bijstand gaan werken tegen een loon van 110, 120 en 130 procent Wsm maandelijks voldoende budget hebben om zowel de basisuitgaven als de uitgaven voor sociale participatie te bekostigen, met de gemeentelijke regelingen⁶.

Voor het berekenen van de inkomenseffecten is een aantal aannames gedaan. Het is belangrijk om hier kennis van te nemen (zie paragraaf 1.1.). Natuurlijk kunnen individuele situaties hiervan afwijken.

⁵ Dit is bijvoorbeeld bij alleenstaanden, alleenstaande ouders, paren zonder en paren met kinderen het geval. Als zij vanuit een langdurige minimapositie op 100 procent Wsm gaan werken tegen een inkomen tot 110 procent Wsm, daalt hun budget (indien zij gebruik maken van gemeentelijke regelingen). Dit komt door het wegvallen van de individuele inkomenstoeslag en toenemende kosten door werkgerelateerde uitgaven.

⁶ Dit geldt niet voor alleenstaanden met een zorgvraag. Zij hebben zonder het gebruik van de gemeentelijke regelingen onvoldoende budget bij een inkomen tot 110 procent Wsm.

1. Armoedemonitor

In dit hoofdstuk beschrijven we de omvang en samenstelling van de groepen huishoudens met inkomens tot 130 procent Wsm van het Wettelijke sociaal minimum (Wsm) in de gemeente Harderwijk. De gemeente hanteert verschillende inkomensgrenzen voor het minimabeleid. Een aantal regelingen hebben een inkomensgrens tot 110 procent Wsm, een aantal 120 procent Wsm en er zijn regelingen met een inkomensgrens tot 130 procent Wsm.

Peildatum

De peildatum van het onderzoek is 1 april 2024. Deze monitor belicht de minimapopulatie, haar kenmerken en het gebruik/bereik van de regelingen over de periode 1 april 2023 tot 1 april 2024.

1.1. Alle huishoudens

In de gemeente Harderwijk wonen 49.387 personen, verdeeld over 21.470 huishoudens, waarmee de gemiddelde huishoudgrootte op 2,30 personen komt. Dat is meer dan het landelijke gemiddelde (2,16 personen per huishouden). Van de 49.387 personen in de gemeente, zijn er 10.044 (20 procent) jonger dan 18 jaar en 8.646 (18 procent) personen zijn 67 jaar of ouder.

De huishoudsamenstelling in de gemeente Harderwijk wijkt iets af van het landelijke beeld. Het aandeel alleenstaanden ligt in de gemeente Harderwijk iets lager dan het landelijk gemiddelde. Verder is het aandeel meerpersoonshuishoudens met kinderen in Harderwijk hoger dan het landelijke aandeel. Hieronder geven we de belangrijkste kenmerken van de bevolkingspopulatie in 2024 in de gemeente Harderwijk weer.

Tabel 1.1.1 Aantal huishoudens en inwoners

	2024
Aantal huishoudens	21.470
Aantal personen	49.387
Waarvan kinderen tot 18 jaar	10.044
Gemiddelde huishoudgrootte	2,30

Tabel 1.1.2 Huishoudens naar type

	2024		Aandeel landelijk
	Aantal	Aandeel	
Alleenstaande	7.452	35%	39%
Alleenstaande ouder	1.522	7%	7%
Meerpersoonshuishoudens zonder kinderen	6.324	29%	29%
Meerpersoonshuishoudens met kinderen	6.172	29%	25%
Totaal	21.470	100%	100%

1.2. Totale minimapopulatie: huishoudens

Middels de KWIZ-Armoede Index is een schatting gemaakt van het aantal minimahuishoudens in de gemeente Harderwijk. Deze index is gebaseerd op ervaringscijfers van KWIZ, geëxtrapoleerde CBS-gegevens en gemeentelijke gebruikscijfers. In de volgende tabel staan de geschatte aantallen minimahuishoudens in de gemeente Harderwijk. Het betreft huishoudens met een inkomen op 100, 110, 120 en 130 procent van het Wettelijk sociaal minimum (Wsm) *zonder of met een laag vermogen* binnen de grenzen van de Participatiewet.

Naar schatting zijn in de gemeente Harderwijk 1.335 huishoudens die moeten rondkomen van een inkomen op bijstandsniveau. Het gaat om 6,2 procent van alle huishoudens in de gemeente; dit aandeel ligt in lijn met vergelijkbare gemeenten waar een aandeel van 5 à 6 procent gangbaar is. De maximale inkomensgrens voor het minimabeleid van de gemeente Harderwijk is 130 procent Wsm. Naar schatting hebben 2.283 huishoudens een inkomen tot 130 procent Wsm; 10,6 procent van alle huishoudens in de gemeente.

Tabel 1.2.1 Aantal minimahuishoudens, laag tot geen vermogen

	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm
Aantal huishoudens	1.335	1.571	1.885	2.283
<i>Aandeel in gemeente</i>	6,2%	7,3%	8,8%	10,6%
Aantal personen (volwassenen)	1.839	2137	2.540	3.064
<i>Aandeel in gemeente</i>	4,7%	5,4%	6,5%	7,8%

In totaal hebben naar schatting 2.853 huishoudens een inkomen tot 130 procent Wsm, waarbij geen rekening wordt gehouden met de grenzen van de Participatiewet. Dit gaat om alle huishoudens met een laag inkomen, ongeacht of ze wel, dan wel geen vermogen hebben. Bij een inkomen van 130 procent Wsm is dit 13,3 procent van alle huishoudens in de gemeente Harderwijk.

Tabel 1.2.2 Aantal minimahuishoudens, alle vermogens

	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm
Aantal huishoudens	1.544	1.884	2.364	2.853
<i>Aandeel in gemeente</i>	7,2%	8,8%	11,0%	13,3%

Kenmerken minimapopulatie

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verdeling naar huishoudtype en naar belangrijkste inkomensbron van de minimahuishoudens. Ook hier gaat het om huishoudens die geen of een laag vermogen binnen de grenzen van de Participatiewet hebben. Toelichting volgt op de volgende pagina.

Tabel 1.2.3 Kenmerken minimahuishoudens: verdeling naar huishoudtype en inkomensbron

	100% Wsm		110% Wsm		120% Wsm		130% Wsm	
Huishoudtype								
Alleenstaand	676	50%	828	53%	1.016	54%	1.241	54%
Eenoudergezin	155	12%	178	11%	214	11%	261	11%
Meerpersoons zonder kinderen	256	19%	289	18%	340	18%	403	18%
Meerpersoons met kinderen	248	19%	276	18%	315	17%	378	17%
Totaal	1.335	100%	1.571	100%	1.885	100%	2.283	100%

	100% Wsm		110% Wsm		120% Wsm		130% Wsm	
Inkomensbron								
Participatiewet	717	54%	717	46%	717	38%	717	31%
AOW/pensioen	296	22%	407	26%	605	32%	793	35%
Inkomen uit arbeid	87	7%	123	8%	156	8%	239	10%
Inkomen uit eigen onderneming	81	6%	104	6%	129	7%	150	7%
WW-ontvangers	69	5%	91	6%	119	6%	139	6%
Arbeidsongeschikten	85	6%	129	8%	159	9%	245	11%
Totaal	1.335	100%	1.571	100%	1.885	100%	2.283	100%

In de verdeling naar kenmerken valt het volgende op:

- **Huishoudtype**

Van alle minimahuishoudens met een inkomen tot 130 procent is de helft alleenstaand (54 procent). Daarnaast 28 procent van de minimahuishoudens uit gezinnen met thuiswonende kinderen. Daarnaast is het zo dat het aandeel huishoudens zonder kinderen iets groter is bij de hogere inkomens dan bij de lagere inkomensgroepen. Logischerwijs betekent dat ook dat het aandeel huishoudens met kinderen afneemt naarmate het inkomen hoger wordt.

- **Inkomensbron**

Een derde van de minimahuishoudens tot 130 procent Wsm heeft een uitkering vanuit de Participatiewet (33 procent). Verder heeft een derde een AOW-uitkering (34 procent) en de overige huishoudens hebben een overig inkomen (33 procent), zoals inkomen vanuit arbeid of een WW-uitkering. Logischerwijs neemt het aandeel bijstandsgerechtigden steeds meer af bij de hogere inkomensgroepen terwijl het aandeel AOW'ers steeds verder stijgt. De groep huishoudens met een overig inkomen neemt eveneens toe tussen de lagere en hogere inkomensgroepen. In het overige inkomen onderscheiden wij vier groepen: inkomen uit arbeid, inkomen uit ondernemerschap, het ontvangen van een WW-uitkering of inkomen bij arbeidsongeschiktheid. We zien dat er steeds meer huishoudens zijn die inkomen verkrijgen uit arbeid bij de hogere inkomens.

1.3. Minimahuishoudens in beeld bij de gemeente Harderwijk

Niet alle huishoudens die in aanmerking komen voor gemeentelijke ondersteuning maken hier ook daadwerkelijk gebruik van. Daarom zijn niet alle huishoudens met een minimuminkomen in beeld bij de gemeente; ze maken immers geen gebruik van een bijstandsuitkering en/of minimaregeling. Hieronder gaan we in op de groep minimahuishoudens die bij de gemeente Harderwijk in beeld is.

Op basis van de voor dit onderzoek aangeleverde gegevens heeft de gemeente Harderwijk op 1 april 2024 in totaal 1.451 huishoudens⁷ in beeld met een inkomen tot 130 procent Wsm⁸. In totaal heeft de gemeente Harderwijk 64 procent van haar minimapopulatie met een inkomen tot 130 procent Wsm in beeld (1.451 huishoudens van de geschatte 2.283 huishoudens).

Tabel 1.3.1 Minimahuishoudens (cumulatief): geschatte populatie en in beeld bij de gemeente

Inkomen t.o.v. minimum	Schatting totale doelgroep		In beeld	
Tot 100% Wsm	1.335	6,2%	1.451	6,8%
Tot 110% Wsm	1.571	7,3%		
Tot 120% Wsm	1.885	8,8%		
Tot 130% Wsm	2.283	10,6%		
Overige inkomens	19.187	89,4%	20.019	93,2%
Totaal	21.470	100%	21.470	100%

Verdeling naar kenmerken

- **Inkomensbron**

Het is niet mogelijk op basis van de aangeleverde bestanden om een inkomensbepaling van deze huishoudens te doen; een nadere uitsplitsing naar 100, 110, 120 of 130 procent Wsm is daarom niet te maken voor de huishoudens die in beeld zijn. Wel is een schatting

⁷ Op basis van de aangeleverde bestanden zijn unieke adressen vast te stellen (combinatie huisnummer, huisletter, huisnummer toevoeging en postcode). In principe nemen we aan dat op 1 uniek adres 1 huishouden woont en dat het aantal unieke adressen daarmee gelijkstaat aan het aantal huishoudens.

⁸ Een huishouden is als minimahuishouden gezien als zij gebruikmaken van een uitkering vanuit de algemene bijstand, AIO, IOAZ/IOAW, gemeentelijk minimabeleid (IIT, bijzondere bijstand, schoolkosten, maatschappelijke bijdrage regeling, tegemoetkoming zorgkosten chronisch zieken en computerregeling) collectieve zorgverzekering, Jeugdfonds Sport & Cultuur en/of Stichting Leergeld.

van de inkomensverdeling van de totale minimapopulatie te maken. Dit staat weergegeven in tabel 1.2.1.

- **Huishoudtype**

Op basis van de aangeleverde bestanden is onderscheid te maken naar de verdeling tussen huishoudens met én zonder kinderen. De meeste minimahuishoudens die in beeld zijn betreffen huishoudens zonder kinderen (73 procent). Verder heeft 27 procent thuiswonende kinderen.

Tabel 1.3.2 Minimahuishoudens naar huishoudtype op 130% Wsm: geschatte populatie en in beeld bij de gemeente

Inkomen t.o.v. minimum	Schatting totale doelgroep		In beeld	
Alleenstaand	1.241	54%	1.057	73%
Meerpersoons zonder kinderen	261	18%		
Eenoudergezin	403	11%	394	27%
Meerpersoons met kinderen	378	17%		
Totaal	2.283	100%	1.451	100%

1.4. Minimakinderen

1.4.1. Totale minimapopulatie: kinderen

Naar schatting groeien 800 kinderen op in een huishouden met een inkomen op bijstandsniveau (100 procent Wsm). Het gaat om 8,0 procent van alle kinderen in de gemeente Harderwijk. In totaal groeien 1.277 kinderen op in een huishouden met een inkomen tot 130 procent Wsm (12,7 procent van alle kinderen in de gemeente).

1.4.2. Minimakinderen in beeld bij de gemeente Harderwijk

Niet alle gezinnen met kinderen maken gebruik van een uitkering vanuit de Participatiewet of een minimaregeling (voor volwassenen en/of kinderen). Op basis van het gebruik van één of meerdere van deze voorzieningen heeft de gemeente Harderwijk op 1 april 2024 768 kinderen in beeld. Dat komt neer op 7,6 procent van alle kinderen in de gemeente. De gemeente Harderwijk heeft 60 procent van de minimakinderen in beeld.

Tabel 1.4.1 Aantal (minima)kinderen (cumulatief)

Inkomen t.o.v. minimum	Schatting totale doelgroep		In beeld	
Tot 100% Wsm	800	8,0%	768	7,6%
Tot 110% Wsm	909	9,0%		
Tot 120% Wsm	1.057	10,5%		
Tot 130% Wsm	1.277	12,7%		
Overige inkomens	8.767	87,3%	9.276	92,4%
Totaal	10.044	100%	10.044	100%

1.4.3. Kenmerken minimakinderen

Leeftijd

Op basis van de aangeleverde bestanden is bekend dat de meeste kinderen (45 procent) de basisschoolleeftijd hebben. Verder is 40 procent van de kinderen tussen de 12 en 18 jaar.

Tabel 1.4.2 Leeftijdsverdeling kinderen

Leeftijd		
0 tot 4 jaar	117	15%
4 tot 12 jaar	348	45%
12 tot 18 jaar	303	40%
Totaal	768	100%

Wijk

Een derde van de minimakinderen groeit op in de wijk Tweelingstad. Daarnaast groeit een kwart van de kinderen op in de wijk Stadsweiden en Stationsomgeving.

Tabel 1.4.3 Wijkindeling kinderen

Leeftijd		
Binnenstad	19	2%
De Spyel	7	1%
Drielanden	64	8%
Frankrijk	34	4%
Friese Gracht	13	1%
Hierden	22	3%
Stadsdennen	148	19%
Stadsweiden en stationsomgeving	177	23%
Tweelingstad	229	32%
Zeebuurt	55	7%
Totaal	684	100%

1.5. Gebruik en bereik minimaregelingen

In deze paragraaf gaan we nader in op het gebruik en bereik van de gemeentelijke regelingen onder de doelgroep. Het gaat daarbij om het totale gebruik van de regelingen in de analyseperiode van het onderzoek: 1 april 2023 tot 1 april 2024.

1.5.1. Regelingen binnen het minimabeleid

De volgende tabel geeft de inkomensgrens en doelgroep per regeling weer⁹.

Tabel 1.5.1 Inkomensgrenzen regelingen en omvang doelgroep

Regeling	Inkomensgrens 2024	Doelgroep
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	100% Wsm	1.335 huishoudens
Bijzondere bijstand	120% Wsm ¹⁰	1.885 huishoudens
Individuele inkomenstoeslag	110% Wsm 2 jaar referteperiode	1.048 huishoudens
Collectieve zorgverzekering	120% Wsm	1.885 huishoudens

⁹ Inwoners met een inkomen tot 100 procent Wsm kunnen ook aanspraak maken op de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. De registratie van de kwijtschelding is voor dit onderzoek niet beschikbaar gesteld. De gebruikscijfers en het bereik van de regeling zijn daarom niet bekend.

¹⁰ Voor de bijzondere bijstand geldt een draagkrachtberekening bij een inkomen tussen 120 en 150 procent Wsm. In de berekening is uitgegaan van een inkomensgrens (en daarmee doelgroep) van 120 procent Wsm.

Regeling	Inkomensgrens 2024	Doelgroep
Tegemoetkoming aanvullende zorgkosten	120% Wsm	1.885 huishoudens
Maatschappelijke bijdrage regeling volwassenen	110% Wsm	1.571 huishoudens
Maatschappelijke bijdrage regeling kinderen	120% Wsm	529 huishoudens
Jeugdfonds Sport en Cultuur	120% Wsm	1.057 kinderen
Leergeld Randmeren	120% Wsm	846 kinderen
Schoolkosten VO	120% Wsm Minimaal 1 jaar	222 huishoudens
Tegemoetkoming zorgkosten voor chronisch zieken	130% Wsm	N.t.b.
Bijdrage kosten kinderopvang	Specifieke doelgroep	N.t.b.
Computerregeling	120% Wsm	N.t.b.
Studietoelage	Specifieke doelgroep	N.t.b.

1.5.2. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Huishoudens kunnen kwijtschelding aanvragen voor de afvalstoffenheffing, onroerende zaakbelasting en riool- en waterzorgheffing. De doelgroep bestaat uit huishoudens met een inkomen tot 100 procent Wsm. In onderstaande tabel wordt de doelgroep en het gebruik weergegeven. Daarnaast is het bereik van de kwijtschelding gemeentelijke belastingen berekend.

In 2024 is aan 1.063 huishoudens volledige of gedeeltelijke kwijtschelding van gemeentelijke belastingen verstrekt. Met elkaar is dit een bereik van 80 procent onder de primaire doelgroep. Een dergelijk gebruiksandeel ligt hoger dan het gemiddelde bereik in andere gemeenten; daar ligt het bereik tussen de 70 en 75 procent.

Tabel 1.5.2 Gebruik kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Regeling	
Doelgroep	1.335 huishoudens
Gebruik	1.063 huishoudens
Bereik	80%
Niet-gebruik	272 huishoudens

1.5.3. Bijzondere bijstand

Het bijzondere bijstandsbeleid van de gemeente Harderwijk is er op gericht om inwoners die bijzondere noodzakelijke kosten hebben en deze niet zelf kunnen betalen, te ondersteunen. De gemeente beoordeelt bij iedere aanvraag of er sprake is van bijzondere omstandigheden. De inkomensgrens is 120 procent Wsm en bij een inkomen tussen 120 en 150 procent Wsm geldt een draagkrachtberekening van 30 procent. Uitgaande van een inkomensgrens van 120 procent Wsm, is de doelgroep voor de bijzondere bijstand 1.885 huishoudens. In de analyseperiode hebben 497 huishoudens gebruik gemaakt van één of meerdere verstrekkingen van de bijzondere bijstand.

In de analyseperiode zijn er 4.472 verstrekkingen gedaan voor de bijzondere bijstand, verdeeld over 497 huishoudens. Dit houdt in dat gemiddeld 9,0 verstrekkingen per huishouden zijn gedaan. Het merendeel van de verstrekkingen vanuit de bijzondere bijstand is voor de kosten omtrent bewindvoering en mentorschap (337 huishoudens, 68 procent). Dit kan een van de verklaringen zijn waarom het bereik van de bijzondere bijstand iets hoger.

Tabel 1.5.3 Gebruik bijzondere bijstand

Regeling	
Doelgroep	1.885 huishoudens
Gebruik	497 huishoudens
Bereik	26%
Niet-bereik	1.388 huishoudens

Verstrekkingsoort	Huishoudens		Aantal verstrekkingen
	Aantal	Aandeel	
Bewindvoering + Mentor	337	68%	3.386
Financiële kosten (bankkosten)	361	73%	421
Maaltijdvoorziening + dieetkosten	11	2%	164
Kosten inrichting/ huisraad + woonkosten	58	12%	159
Eigen bijdrage	34	7%	75
Kleding + schoeisel	5	1%	48
Griffierecht bewindvoering/ mentor/ curatele	28	6%	33
Kinderopvang na uitstroom	5	1%	27
Rechtsbijstand	16	3%	22
Overige bijzondere bijstand	64	13%	137
Totaal	497	11	4.472

1.5.4. Individuele inkomenstoeslag

De individuele inkomenstoeslag is bedoeld als inkomensondersteuning voor mensen die langdurig afhankelijk zijn van een minimuminkomen. In de gemeente Harderwijk behoort iedereen tussen de 21 jaar en pensioengerechtigde leeftijd, die gedurende twee jaar een inkomen heeft tot 110 procent Wsm, tot de doelgroep. Verder geldt als voorwaarde voor toekenning dat er in de afgelopen twee jaar geen mogelijkheden waren voor inkomensverbetering. De doelgroep bestaat dan uit 1.048 huishoudens.

In de periode van 1 april 2023 tot 1 april 2024 hebben 784 huishoudens gebruikgemaakt van de individuele inkomenstoeslag. Afgezet tegen de doelgroep langdurige minimahuishoudens (binnen de betreffende leeftijdscategorie) die aanspraak mag maken op de individuele inkomenstoeslag, komt dit neer op een bereik van 75 procent. Dit ligt aanzienlijk hoger dan het gemiddelde bereik van 40 tot 45 procent in vergelijkbare gemeenten. Het relatief hoge bereik kan verklaard worden door een aantal mogelijke opties: de regeling is goed bekend onder de doelgroep, het aanvragen van de individuele inkomenstoeslag is eenvoudig en/of het bedrag voor de regeling is relatief hoog. Dit stimuleert het aanvragen van de regeling.

Tabel 1.5.4 Gebruik en bereik individuele inkomenstoeslag

Regeling	
Doelgroep	1.048 huishoudens
Gebruik	784 huishoudens
Bereik	75%
Niet-gebruik	264 huishoudens

¹¹ Een huishouden kan voor verschillende kostensoorten bijzondere bijstand ontvangen. Daarom telt het aandeel niet op tot 100 procent.

1.5.5. Collectieve zorgverzekering

De gemeente vindt het belangrijk dat inwoners ook aanvullend verzekerd zijn en biedt minima daarom de mogelijkheid om deel te nemen aan de collectieve aanvullende zorgverzekering van Zilveren Kruis (gemeentepolis). Ze krijgen € 15 korting op de premie (ongeacht het pakket) en profiteren van extra vergoedingen voor zorgkosten. Er zijn drie pakketten: Optimaal Aanvullend 1, 2 of 3. In alle drie de pakketten is eveneens vergoeding voor tandartskosten opgenomen: 1 of 2 sterren. Om deel te nemen aan de collectieve zorgverzekering mag het huishoudinkomen niet hoger zijn dan 120 procent Wsm. De doelgroep bestaat uit 1.885 huishoudens.

In de periode van 1 april 2023 tot 1 april 2024 maakten 318 huishoudens gebruik van een collectieve zorgverzekering. Dat brengt het bereik van de regeling op 17 procent. Het bereik ligt lager dan het gangbare bereik in vergelijkbare gemeenten: 30 tot 40 procent. Dit heeft te maken met de mogelijkheid die de gemeente haar inwoners biedt om te kiezen voor een Tegemoetkoming Aanvullende Zorgkosten. De collectieve zorgverzekering en Tegemoetkoming Aanvullende Zorgkosten dienen hetzelfde doel: inwoners ondersteunen bij de aanvullende zorgkosten. Ook de voorwaarden (onder anderen de inkomensgrens) is hetzelfde. Het bereik van beide regelingen zou daarmee bij elkaar opgeteld kunnen worden.

Tabel 1.5.5 Gebruik en bereik collectieve zorgverzekering

Regeling	
Doelgroep	1.885 huishoudens
Gebruik	318 huishoudens
Bereik	17%
Niet-gebruik	1.567 huishoudens

1.5.6. Tegemoetkoming aanvullende zorgkosten

De gemeente vindt het belangrijk dat inwoners ook aanvullend verzekerd zijn. Naast de collectieve zorgverzekering biedt de gemeente een tegemoetkoming aanvullende zorgverzekering aan. Inwoners die niet via de collectieve zorgverzekering verzekerd zijn, kunnen gebruikmaken van deze tegemoetkoming. De doelgroep bestaat uit inwoners met een inkomen tot 120 procent Wsm met een aanvullende zorgverzekering. In de analyseperiode zijn er (naar schatting) 1.885 huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm. Zij zouden, wanneer zij allen aanvullend verzekerd zijn, ook gebruik mogen maken van deze tegemoetkoming. In de praktijk zal niet iedereen aanvullend zijn.

In de analyseperiode hebben 375 huishoudens gebruikgemaakt van de tegemoetkoming aanvullende zorgverzekering. Daarmee heeft de gemeente in de analyseperiode 20 procent van de doelgroep bereikt.

Tellen we het bereik van de collectieve zorgverzekering en de tegemoetkoming aanvullende zorgkosten bij elkaar op, dan is het bereik 37 procent. Dit is lijn met het gemiddelde bereik in vergelijkbare gemeenten die alleen de collectieve zorgverzekering aanbieden.

Tabel 1.5.6 Gebruik en bereik tegemoetkoming aanvullende zorgkosten

Regeling	
Doelgroep	1.885 huishoudens
Gebruik	375 huishoudens
Bereik	20%
Niet-gebruik	1.510 huishoudens

1.5.7. Tegemoetkoming zorgkosten voor chronisch zieken

Inwoners met een chronische ziekte of handicap kunnen in de gemeente Harderwijk jaarlijks aanspraak maken op een tegemoetkoming voor extra zorgkosten. Per persoon bedraagt de vergoeding € 385. De regeling is beschikbaar voor inwoners met een huishoudinkomen tot maximaal 130 procent Wsm. De doelgroep van de regeling is niet vast te stellen. In de periode

van 1 april 2023 tot 1 april 2024 maakten 206 huishoudens gebruik van deze tegemoetkoming voor zorgkosten.

Tabel 1.5.7 Gebruik tegemoetkoming zorgkosten voor chronisch zieken

Regeling	
Doelgroep	N.t.b.
Gebruik	338 huishoudens
Bereik	n.t.b.

1.5.8. Maatschappelijke bijdrageregeling

De gemeente Harderwijk ondersteunt zowel volwassenen als kinderen in hun deelname aan sportieve, culturele en sociale activiteiten. Voor volwassenen ligt de inkomensgrens op 110 procent Wsm. Zij kunnen aanspraak maken op een bedrag van € 180 per persoon. Kinderen mogen gebruikmaken van de bijdrageregeling tot een huishoudinkomen van 120 procent Wsm. Voor kinderen is het bedrag van de bijdrageregeling afhankelijk van hun leeftijd: € 90 (0 tot en met 4 jaar), € 180 (tot en met 11 jaar) en € 360 (12 tot en met 17 jaar).

Volwassenen

De doelgroep bestaat uit 1.571 huishoudens met een inkomen tot 110 procent Wsm. In totaal hebben 737 huishoudens gebruikgemaakt van de maatschappelijke bijdrageregeling. Dit brengt het bereik van de regeling op 47 procent. Het bereik van een participatieregeling voor volwassenen ligt gemiddeld rond 30 tot 35 procent; in Harderwijk ligt het bereik van de regeling daarboven.

Tabel 1.5.8 Gebruik en bereik maatschappelijke bijdrageregeling

Regeling	
Doelgroep	1.571 huishoudens
Gebruik	737 huishoudens
Bereik	47%
<i>Niet-gebruik</i>	<i>834 huishoudens</i>

Kinderen

De doelgroep bestaat uit 529 huishoudens met kinderen en een inkomen tot 120 procent Wsm. In totaal hebben 199 huishoudens gebruikgemaakt van de maatschappelijke bijdrageregeling. Dit brengt het bereik voor de kinderen op 38 procent. Het bereik van een participatieregeling voor kinderen ligt gemiddeld op 45 tot 50 procent; het bereik van deze regeling voor kinderen ligt lager. Een mogelijke verklaring kan zijn dat zij voor kinderen een bijdrage wordt aangevraagd bij Stichting Leergeld en/of Jeugdfonds Sport en Cultuur.

Tabel 1.5.9 Gebruik en bereik maatschappelijke bijdrageregeling

Regeling	
Doelgroep	529 huishoudens
Gebruik	199 huishoudens
Bereik	38%
<i>Niet-gebruik</i>	<i>330 huishoudens</i>

1.5.9. Computerregeling

Huishoudens met schoolgaande kinderen van 10 tot en met 17 jaar kunnen daarnaast aanspraak maken op de computerregeling. Met deze regeling ontvangen zij een bijdrage van € 300 voor de aanschaf van een computer, laptop of tablet. De computerregeling is beschikbaar voor huishoudens met een inkomen tot 130 procent Wsm en kan één keer in de vijf jaar worden aangevraagd. Aangezien de regeling niet jaarlijks kan worden aangevraagd kan de doelgroep niet worden bepaald. In de periode 1 april 2023 tot 1 april 2024 hebben 8 huishoudens gebruikgemaakt van de regeling.

Tabel 1.5.10 Gebruik computerregeling

Regeling	
Doelgroep	n.t.b.
Gebruik	8 huishoudens
Bereik	n.t.b.

1.5.10. Schoolkosten VO

Voor huishoudens met kinderen op het voortgezet onderwijs is een jaarlijkse bijdrage van € 250 per kind beschikbaar. De doelgroep bestaat uit huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm. In totaal gaat het om 222 huishoudens.

In de periode 1 april 2023 tot en met 1 april 2024 hebben 7 huishoudens met kinderen op het voortgezet onderwijs gebruikgemaakt van de regeling. Dit brengt het bereik op 3 procent. Gemiddeld heeft een vergelijkbare regeling voor schoolkosten een bereik van 20 tot 25 procent. Een mogelijke verklaring voor een relatief laag bereik is dat er een aanvraag is gedaan bij Stichting Leergeld. Bij Stichting Leergeld kan ook een aanvraag worden gedaan voor schoolkosten. Of de regeling voor schoolkosten is wellicht minder goed bekend.

Tabel 1.5.11 Gebruik en bereik schoolkosten

Regeling	
Doelgroep	277 huishoudens
Gebruik	8 huishoudens
Bereik	3%
Niet-gebruik	269 huishoudens

1.5.11. Stichting Leergeld Randmeren

Gezinnen met een inkomen tot 130 procent Wsm die schoolgaande kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar hebben kunnen in aanmerking komen voor Stichting Leergeld. Stichting Leergeld ondersteunt kinderen bijvoorbeeld in sportieve en culturele activiteiten, maar ook in schoolspullen. De doelgroep bestaat uit 846 kinderen met de leeftijd 4 tot 18 jaar met een huishoudinkomen tot 120 procent Wsm.

In de periode 1 april 2023 tot 1 april 2024 hebben 374 kinderen gebruikgemaakt van deze regeling. Daarmee komt het bereik op 44 procent. Gemiddeld ligt het bereik van Stichting Leergeld tussen 35 en 45 procent

Tabel 1.5.12 Gebruik en bereik Stichting Leergeld

Regeling	
Doelgroep	814 kinderen
Gebruik	374 kinderen
Bereik	44%
Niet-gebruik	440 huishoudens

1.5.12. Jeugdfonds Sport & Cultuur

Het Jeugdfonds Sport & Cultuur Gelderland ondersteunt kinderen in de contributie of het lesgeld voor sportieve en culturele activiteiten. Het Jeugdfonds kan ook de kosten vergoeden voor de benodigde kleding of attributen. Kinderen kunnen aanspraak maken op een maximaal bedrag van € 225 voor sport, € 425 voor cultuur of € 524,50 voor zwemlessen. Per kind kan 1 aanvraag worden ingediend per kalenderjaar. In totaal bestaat de doelgroep uit 1.057 kinderen tot en met 17 jaar.

In de periode 1 april 2023 tot 1 april 2024 hebben 328 kinderen gebruikgemaakt van ondersteuning via het Jeugdfonds Sport & Cultuur. Het bereik van het Jeugdfonds is 31 procent. Dit ligt iets onder het gemiddelde bereik in andere gemeenten: 25 tot 35 procent.

Tabel 1.5.13 Gebruik en bereik Jeugdfonds sport & Cultuur

Regeling	
Doelgroep	1.018 kinderen
Gebruik	328 kinderen
Bereik	31%
Niet-gebruik	690 huishoudens

1.5.13. Overige regelingen

Voor twee regelingen geldt dat de doelgroep niet kan worden vastgesteld omdat het om regelingen gaat die bedoeld is voor specifieke doelgroepen. Voor deze regelingen gelden dan ook specifieke voorwaarden. Bijvoorbeeld voor de studietoeslag. Hierbij gaat het om inwoners die naast hun studie niet in staat zijn om te werken en om die reden geen inkomen kunnen verdienen.

Tabel 1.5.14 Gebruik overige regelingen

Regeling	
Gebruik Studietoeslag	7 personen
Gebruik Bijdrage kinderopvang	15 huishoudens

1.6. Schuldhulpverlening, budgetbeheer & Wmo

In deze paragraaf komt het gebruik van schuldhulpverlening, budgetbeheer en Wmo onder minimahuishoudens aan bod. Het gebruik van de voorzieningen is gemeten op huishoudniveau over de analyseperiode van het onderzoek: 1 april 2023 tot 1 april 2024.

1.6.1. Schuldhulpverlening

In totaal hebben 141 huishoudens gebruikgemaakt van schuldhulpverlening. Hiervan zijn 70 huishoudens ook bij de gemeente in beeld als minima. Zij hebben in de analyseperiode gebruikgemaakt van een minimaregeling en/of hebben een uitkering vanuit de Participatiewet ontvangen.

1.6.2. Budgetbeheer

In totaal hebben 62 huishoudens gebruikgemaakt van budgetbeheer.

1.6.3. Wmo-voorzieningen

In totaal hebben 3.056 unieke adressen ondersteuning vanuit de Wmo in de periode 1 april 2023 tot 1 april 2024 ontvangen (9.028 verstrekkingen). Dit betekent dat huishoudens gemiddeld gebruikmaken van 2,9 voorzieningen per huishouden. Van alle huishoudens met een Wmo-voorziening (3.056 huishoudens), krijgt bijna de helft ondersteuning voor huishoudelijke

In totaal zijn 9.028 verstrekkingen gedaan vanuit de Wmo in de periode 1 april 2023 tot 1 april 2024. Vervoersvoorzieningen (27 procent) en huishoudelijke hulp (22 procent) worden het vaakst verstrekt. In totaal hebben 3.172 huishoudens gebruikgemaakt van de voorzieningen. Dit betekent dat huishoudens gemiddeld gebruikmaken van 3,0 voorzieningen per huishouden.

Tabel 1.6.1 Minimahuishoudens met Wmo

Wmo	Aantal	Aandeel
Minimahuishoudens	559	18%
Overige huishoudens	2.497	82%
Totaal	3.056	100%

Tabel 1.6.2 Type voorziening

Type voorziening	Minimahuish. met Wmo		Alle huishoudens met Wmo		Totaal aantal verstrekkingen alle huishoudens met Wmo
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	
Begeleiding groep	75	13%	215	7%	460
Begeleiding individueel	268	48%	671	22%	1.154
Begeleiding vervoer	27	5%	84	3%	117
Huishoudelijke Hulp	202	36%	1.485	49%	1.929
Parkeerregeling	52	9%	638	21%	766
Rolstoel	54	10%	349	11%	900
Vervoersvoorziening	220	39%	1.278	42%	2.485
Woonvoorziening	95	17%	530	17%	1.028
Totaal	559	-¹²	3.056	-¹³	9.028

1.7. ZZP'ers

In 2024 stonden 1.988 inwoners als zzp'er bij de Kamer van Koophandel ingeschreven. Dit is 5,3 procent van de beroepsbevolking¹⁴ in de gemeente Harderwijk. De zzp'ers kunnen onderverdeeld worden in verschillende sectoren.

Tabel 1.7.1 Zzp'ers naar sectoren

Sector	Aantal	Aandeel
Financiële dienstverlening	456	23%
Handel	331	17%
Bouw en techniek	273	14%
Dienstverlening	178	9%
Adviesbureau	171	8%
Gezondheidszorg	136	7%
Sport, cultuur en kunst	103	5%
Schoonheidszorg	84	4%
ICT	59	3%
Recreatie en horeca	57	3%
Transport en logistiek	49	2%
Onderwijs en trainingen	41	2%
Veehouderij en landbouw	15	1%
Overig	45	2%
Totaal	1.998	100%

Van de 1.998 zzp'ers in de gemeente Harderwijk, heeft de gemeente 20 zzp'ers met een minimuminkomen in beeld; dit is 1,0 procent van alle ingeschreven zzp'ers. Deze zzp'ers zitten in verschillende sectoren.

Naar schatting moeten 150 zzp'ers¹⁵ rondkomen van een inkomen tot 130 procent Wsm. Dit betekent dat 130 zzp'ers¹⁶ met een inkomen tot 130 procent Wsm niet in beeld zijn bij de gemeente.

¹² Huishoudens kunnen van meerdere Wmo-voorzieningen gebruik hebben gemaakt. Daarom telt het niet op tot 100 procent.

¹³ Huishoudens kunnen van meerdere Wmo-voorzieningen gebruik hebben gemaakt. Daarom telt het niet op tot 100 procent.

¹⁴ Alle inwoners tussen de 15 en 75 jaar.

¹⁵ Paragraaf 1.2, tabel 1.2.3.

¹⁶ In dit onderzoek zijn geen registraties meegenomen van de kwijschelding gemeentelijke belastingen. Het kan hierdoor zijn dat (iets) meer zzp'ers met een minimuminkomen in beeld is bij de gemeente.

2. Inkomenseffecten

2.1. Introductie op de inkomenseffecten

In deze paragraaf bespreken we de onderzoeksmethode en aannames van de Inkomens Effectrapportage (IER). Hierbij geven we een overzicht van de verschillende inkomsten en uitgaven die worden onderscheiden in dit rapport.

2.1.1. Voorbeeldhuishoudens

We berekenen de inkomenseffecten van het lokale en landelijke beleid in 2024 voor de volgende acht huishoudtypen:

Huishoudtypen

Niet AOW-gerechtigden:

- alleenstaande;
- alleenstaande met een zorgvraag;
- alleenstaande ouder met twee kinderen (8 en 13 jaar);
- paar zonder kinderen;
- paar met twee kinderen (8 en 13 jaar);
- paar met twee kinderen (13 en 17 jaar).

AOW-gerechtigden:

- alleenstaande;
- paar.

Inkomenshoogte

We brengen de inkomenseffecten in beeld voor huishoudens met inkomens van 100, 110, 120 en 130 procent wettelijk sociaal minimum (Wsm)¹⁷. Daarnaast berekenen we de inkomenseffecten voor huishoudens die al langer dan twee jaar een inkomen van 100 procent Wsm hebben (langdurige minima).

2.1.2. Opbouw totaal inkomen

Het totale inkomen van de minimahuishoudens is opgebouwd uit:

- netto-inkomen inclusief vakantietoeslag;
- bijdrage Rijk:
 - huurtoeslag;
 - zorgtoeslag;
 - kinderbijslag;
 - kindgebonden budget;
 - combinatiekorting.
- gemeentelijke minimaregelingen.

Gebruik en effect van gemeentelijke minimaregelingen

In deze rapportage berekenen wij de inkomenseffecten van de verschillende huishoudens wanneer zij gebruikmaken van alle beschikbare gemeentelijke regelingen. In de praktijk is de ervaring echter dat huishoudens niet of gedeeltelijk gebruik maken van de regelingen. In werkelijkheid zal het budget na alle uitgaven waarschijnlijk vaak lager uitvallen. Ter vergelijking geven wij daarom ook de inkomenseffecten weer wanneer de voorbeeldhuishoudens van geen enkele gemeentelijke regeling gebruikmaken.

¹⁷ Volgens de Rijksoverheid is het sociaal minimum een bedrag dat iemand minimaal nodig heeft om van te leven. Elk halfjaar wordt het sociaal minimum door de overheid opnieuw bepaald. Dit bedrag hangt af van leeftijd en leefsituatie. Het sociaal minimum wordt ook wel het bestaansminimum genoemd.

Specificatie gemeentelijke minimaregelingen¹⁸

In onderstaande tabel is weergegeven welke regelingen in de begrotingen van de voorbeeldhuishoudens zijn verwerkt.

Tabel 2.1.1 Gemeentelijke minimaregelingen 2024

Regelingen opgenomen in begrotingen	Inkomensgrens 2024
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	100% Wsm
Individuele inkomenstoelage	Twee jaar of langer 110% Wsm
Collectieve zorgverzekering	120% Wsm
Maatschappelijke bijdrage regeling volwassenen	110% Wsm
Maatschappelijke bijdrage regeling kinderen	120% Wsm
Jeugdfonds Sport en Cultuur	120% Wsm
Leergeld Randmeren	120% Wsm
Schoolkosten VO	Eén jaar of langer 120% Wsm
Tegemoetkoming zorgkosten voor chronisch zieken	130% Wsm
Regelingen niet opgenomen in begrotingen	
Bijzondere bijstand	N.v.t.
Bijdrage kosten voor kinderopvang	Specifieke doelgroep
Computerregeling	Kan eens per vijf jaar worden aangevraagd
Studietoelage	Specifieke doelgroep

Een aantal regelingen wordt niet opgenomen in de begrotingen en bij de inkomenseffecten:

- De bijzondere bijstand is niet meegenomen in de berekeningen (zowel kosten als vergoeding) omdat deze vorm van bijstand wordt verstrekt voor noodzakelijke onvermijdbare individuele uitgaven en dit niet maandelijks bij iedereen voor komt. Daarnaast geldt voor deze regeling een draagkrachtberekening.
- De bijdrage kosten voor de kinderopvang is niet meegenomen in de berekeningen omdat de specifieke doelgroep niet aan bod komt in de acht huishoudtypes. De groep die gebruik mag maken van de regeling moet lichamelijke, psychische of sociale problemen hebben, waardoor ze niet volledig voor hun kind kunnen zorgen en daarom opvang noodzakelijk is.
- De computerregeling is niet meegenomen in de berekeningen aangezien de € 300 voor het aanschaffen van een computer slechts eens per vijf jaar kan worden aangevraagd.
- De studietoelage is niet opgenomen in de begrotingen omdat deze regeling een specifieke doelgroep kent, namelijk studenten met een lichamelijke of psychische beperking die niet in staat zijn naast hun studie te werken.

Om inzichtelijk te maken in hoeverre de opbouw van gemeentelijke bijdrage verschilt per huishouden, is in bijlage 4 per huishouden weergegeven welke en hoeveel gemeentelijke vergoedingen zij maandelijks kunnen ontvangen bij een inkomen op 100 procent Wsm.

¹⁸ In bijlage 1 staan de voorwaarden en vergoedingen per regeling beschreven.

2.1.3. Uitgaven

De uitgaven zijn gecategoriseerd naar basisuitgaven en kosten voor participatie. De **basisuitgaven** bestaan uit:

- vaste lasten. Dit zijn uitgaven die regelmatig terugkomen. Voorbeelden zijn huur, energiekosten¹⁹ en verzekeringen;
- reserveringsuitgaven. Dit zijn uitgaven die niet regelmatig voorkomen en waarvan de hoogte vooraf niet bekend is. Voorbeelden zijn kosten voor inventaris, kleding en het eigen risico voor de zorgverzekering;
- huishoudelijke uitgaven. Dit zijn terugkerende uitgaven aan voeding, persoonlijke verzorging en dergelijke;
- werkgerelateerde uitgaven. Dit zijn uitgaven die gemaakt worden als een persoon werkt. Voorbeelden zijn de kosten van woon-werkverkeer en werkkleding.

Naast de basisuitgaven worden **kosten voor sociale participatie** meegenomen: Dit bedrag in de begroting kan worden uitgegeven aan sociale en recreatieve activiteiten, oftewel: kosten voor meedoen aan de samenleving²⁰.

Voor de uitgaven is waar mogelijk uitgegaan van lokale tarieven. Voorbeelden hiervan zijn de huur en lokale heffingen. De andere bedragen zijn gebaseerd op normbedragen en berekeningen van het Nibud. Deze zijn terug te vinden in de begrotingen per huishoudtype in bijlage 3.

2.1.4. Uitgangspunten

Voor de inkomenseffecten doen we de volgende aannames.

Algemeen

- De huishoudens maken van alle lokale regelingen gebruik en ontvangen daarvoor het maximale bedrag. Eveneens ontvangen ze alle landelijke toeslagen waar ze recht op hebben. Daarnaast doen we de aanname dat huishoudens geen schulden hebben.
- Voor de uitgaven wordt uitgegaan van gemiddelden per huishoudtype. Dit betekent dat een ongunstige situatie, bijvoorbeeld een hogere huurprijs of een slecht geïsoleerd huis, direct gevolgen kan hebben voor de inkomenseffecten zoals in dit rapport zijn weergegeven.
- Het vermogen van de huishoudens ligt binnen de grenzen van de Participatiewet²¹.
- De voorbeeldhuishoudens wonen in een huurwoning. We gaan uit van € 626 kale huur per maand voor een alleenstaande en € 671 kale huur per maand voor een meerpersoonshuishouden. Deze bedragen zijn gebaseerd op huurtoeslaggegevens van de Rijksoverheid over de gemeente Harderwijk.
- We gaan er vanuit dat de voorbeeldhuishoudens geen recht hebben op de individuele inkomensvoorslag; in de tabellen wordt de inkomenssituatie en bestedingsruimte op 100 t/m 130 procent Wsm voor kortdurende minima getoond. Deze tabellen zijn aangevuld met een kolom over langdurige minimahuishoudens (inclusief gebruik van de individuele inkomensvoorslag).
- Huishoudens met een inkomen van 110 procent Wsm of hoger hebben te maken met werkgerelateerde kosten (werkkleding en woon-werkverkeer). Huishoudens met een inkomen gelijk aan de bijstandsnorm, en huishoudens die de AOW-leeftijd hebben bereikt maken, gezien hun situatie, deze kosten niet.
- We gaan er vanuit dat huishoudens met kinderen kosten maken voor de basisschool (8 jaar) en middelbare school (13 en 17 jaar). De gemiddelde kosten van het basisonderwijs (€ 4) en middelbaar onderwijs (€ 70) per maand die zijn opgenomen in de begroting komen beide uit de schoolkostenmonitor van de Rijksoverheid.

¹⁹ De kosten voor water zijn gebaseerd op de tarieven van Vitens. Gegevens over het gemiddelde gebruik per huishoudtype zijn afkomstig van Waternet. De kosten voor gas en elektriciteit zijn gebaseerd op de tarieven van maatschappij Vattenfall, pakket Nederlandse Groene Stroom en Aardgas, tot 1 jaar vast actie (tarief van moment van schrijven: augustus 2024).

²⁰ Voor deze kosten is eveneens uitgegaan van het normbedrag dat het Nibud per huishoudtype hanteert.

²¹ Die vermogensgrens is € 15.150 voor paren, een gezin of alleenstaande ouder en € 7.575 voor een alleenstaande.

- De zorgvraag van huishoudens met chronisch zieken is in de begroting verwerkt door met hogere vervoerskosten per maand per huishouden te rekenen (bijvoorbeeld voor ziekenhuisbezoek), de wettelijke eigen bijdrage voor medicatie (€ 250 per jaar) door te rekenen, maandelijks € 10 per huishouden voor waskosten door te rekenen, € 33 dieetkosten en € 15 personenalarmering.

Gemeentelijke regelingen

- Voor het Jeugdfonds Sport en Cultuur is de aannahme gedaan dat beide kinderen gebruik maken van de vergoeding voor sport (cultuur wordt niet meegenomen in de begroting). Dit gaat om een jaarbedrag van € 225 per kind.
- Voor Stichting Leergeld Randmeren is een gemiddeld bedrag berekend per kind (€ 272 per jaar), zoals uit het jaarverslag van 2023 blijkt.
- Voor de regeling schoolkosten voortgezet onderwijs is de aannahme gedaan dat de huishoudens met kinderen minimaal één jaar een inkomen tot 120 procent Wsm hebben en dus recht hebben op deze regeling.

Opvang en BSO

- Alleenstaande ouders met een inkomen gelijk aan de bijstandsnorm werken niet of zitten in een traject waarbij de kinderopvang wordt vergoed. Voor alleenstaande ouders met een inkomen van 110 procent Wsm of hoger zal het 8-jarige kind naar de BSO gaan zodat de ouder kan werken. Daarbij gaan we uit van de volgende uren en tarieven:
 - Inkomen van 110 en 120 procent Wsm: twee dagdelen van 4 uur BSO per week voor het 8-jarige kind tegen een tarief van € 9,12 (maximum uurprijs 2024).
 - Inkomen van 130 procent Wsm: drie dagdelen van 4 uur BSO per week voor het 8-jarig kind tegen een tarief van € 9,12 (maximum uurprijs 2024).
- Bij een paar met twee kinderen met een inkomen hoger dan 100 procent Wsm werkt slechts één van beide partners. Anders is het huishoudinkomen hoger. We gaan ervan uit dat deze huishoudens geen dagopvang en BSO nodig hebben, omdat één van beide partners thuis is voor de kinderen. Dit is eveneens waarom een paar met kinderen geen combinatiekorting krijgt bij werkaanvaarding.

Zorgkosten

- We doen de aannahme dat huishoudens met een inkomen tot en met 120 procent Wsm een collectieve zorgverzekering hebben afgesloten. De gemeente Harderwijk biedt in samenwerking met het Zilveren Kruis een basisverzekering aan en drie aanvullende pakketopties: Optimaal Aanvullend 1, 2 en 3. In deze inkomenseffectrapportage is gerekend met gebruik van het pakket Zilveren Kruis Optimaal Aanvullend 3. Dit is het meest gekozen pakket binnen de collectieve zorgverzekering in de gemeente Harderwijk.
- Huishoudens met een inkomen van 130 procent Wsm sluiten een reguliere zorgverzekering af. Hiervoor is een gemiddeld premiebedrag (€ 163) berekend van zes grote zorgverzekeraars²². AOW-gerechtigden maken gebruik van een uitgebreider pakket voor hun zorgvraag (€ 198)²³.
- De regeling Tegemoetkoming zorgkosten voor chronisch zieken wordt meegenomen voor alle huishoudtypes, aangezien uit de gebruikscijfers blijkt dat de regeling veelvuldig wordt gebruikt²⁴. Hierbij wordt tevens de aannahme gedaan dat de huishoudens 3 jaar hun eigen risico hebben gebruikt. Dit is een voorwaarde om aanspraak te maken op deze regeling.
- Binnen de gekozen (collectieve) zorgverzekering is het wettelijke eigen risico niet gedekt. De aannahme geldt dat huishoudens zorgkosten hebben en hun wettelijke eigen risico gebruiken. Het bedrag wordt over het hele jaar gespreid en in de

²² Het gaat om een basisverzekering met € 385 aan wettelijk eigen risico. Binnen de aanvullende verzekering vallen in ieder geval negen fysiobehandelingen en een basis tandverzekering.

²³ Het gaat om een basisverzekering met € 385 aan wettelijk eigen risico met de aanvullende voorwaarde dat inwoners bij ieder ziekenhuis terechtkunnen. Verder geldt dat de aanvullende verzekering en tandverzekering uitgebreider zijn dan bij voetnoot 12.

²⁴ Naar schatting maken 710 personen gebruik van de regeling, wat op een totaalbijstandsbestand van circa 1.700 personen (geschat door de gemeente) aanzienlijk is.

inkomenseffectrapportage wordt een bedrag per maand doorgerekend in de reserveringsuitgaven.

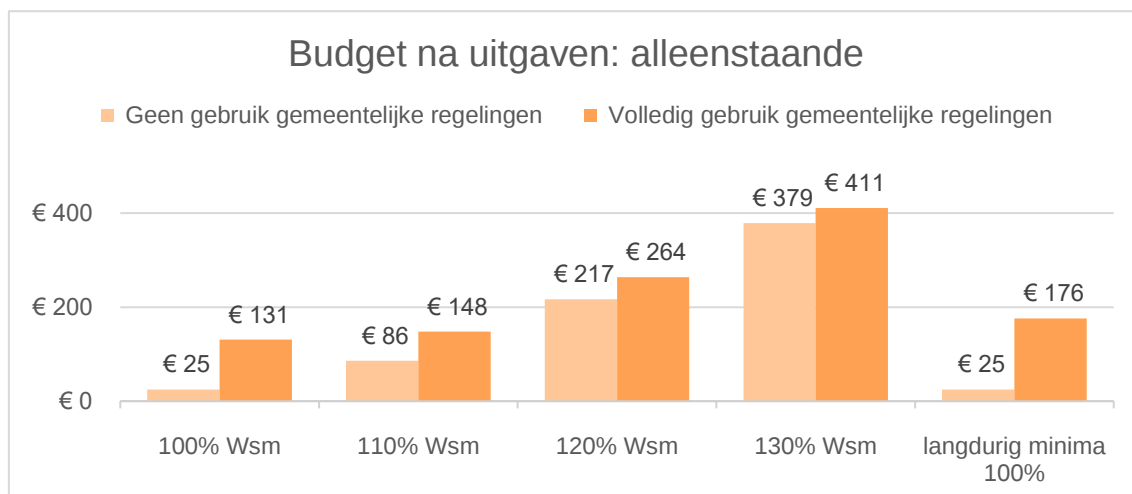
2.1.5. Kanttekening

Bij een doorrekening die gestoeld is op een aantal aannames, behoort ook een kanttekening. De uitgaven betreffen de minimale bedragen die huishoudens nodig hebben om in bepaalde kosten te kunnen voorzien. Het is mogelijk dat een huishouden maandelijks meer (of minder) uitgeeft dan de (norm)bedragen waarmee in deze rapportage wordt gerekend, bijvoorbeeld omdat het huishouden een ander bedrag per maand reserveert voor onregelmatige uitgaven. Individuele situaties kunnen daarom afwijken van de begrotingen zoals opgenomen in deze rapportage.

2.2. Resultaten inkomenseffecten

In deze paragraaf gaan we per voorbeeldhuishouden in op het effect van inkomensverhoging voor huishoudens in 2024; wat gebeurt er als iemand vanuit de bijstand gaat werken tegen een loon van 110 tot maximaal 130 procent Wsm? Daarbij kijken we naar het budget dat maandelijks overblijft na het doen van de basisuitgaven en uitgaven voor participatie; kunnen huishoudens rondkomen? Daarnaast is de invloed van het gebruik van landelijke en gemeentelijke regelingen te zien. In bijlage 3 staan de volledige begrotingen per voorbeeldhuishouden.

2.2.1. Alleenstaande

Alleenstaanden hebben na hun basisuitgaven voldoende geld over om uit te geven aan participatie; als zij gebruikmaken van alle regelingen én ze besteden maandelijks het normbedrag van € 117 aan participatie dan hebben zij € 131 over. Zonder het gebruik van gemeentelijke regelingen hebben zij € 25 over na alle uitgaven, inclusief participatie uitgaven.

Verder zorgt werken vanuit de bijstand tegen een loon van 110, 120 of 130 procent Wsm ervoor dat het maandelijkse budget van alleenstaanden stijgt. Hier is zowel sprake van wanneer alleenstaanden geen gemeentelijke regelingen gebruiken, alsook wanneer zij alle regelingen gebruiken. De enige uitzondering hierop zijn langdurige minima; als zij gebruik maken van alle regelingen Langdurige minima kunnen gebruikmaken van de individuele inkomensvoet. Dit maakt dat zij een hoger budget hebben als er gebruik wordt gemaakt van alle regelingen ten opzichte van huishoudens die kortdurend minima zijn.

Leeswijzer tabel: het huishouden heeft inkomsten uit uitkering of werk, aangevuld met maximale landelijke toeslagen en gemeentelijke regelingen. Hiervan trekken we de uitgaven af; basisuitgaven en uitgaven voor sociale participatie. Dit leidt uiteindelijk tot een resterend maandbudget. De onderste regel laat zien hoeveel budget overblijft als het huishouden van geen enkele gemeentelijke regeling gebruikmaakt.

	100%	110%	120%	130%	Langdurige minima 100%
Inkomsten uitkering of werk	1.308	1.439	1.570	1.701	1.308
Bedrag landelijke regelingen	500	500	500	487	500
Bedrag gemeentelijke regelingen	106	62	47	32	151
Basisuitgaven	1.666	1.736	1.736	1.692	1.666
Uitgaven participatie	117	117	117	117	117
Budget na alle uitgaven	131	148	264	411	176
Budget bij geen gebruik gemeentelijke regelingen	25	86	217	379	25

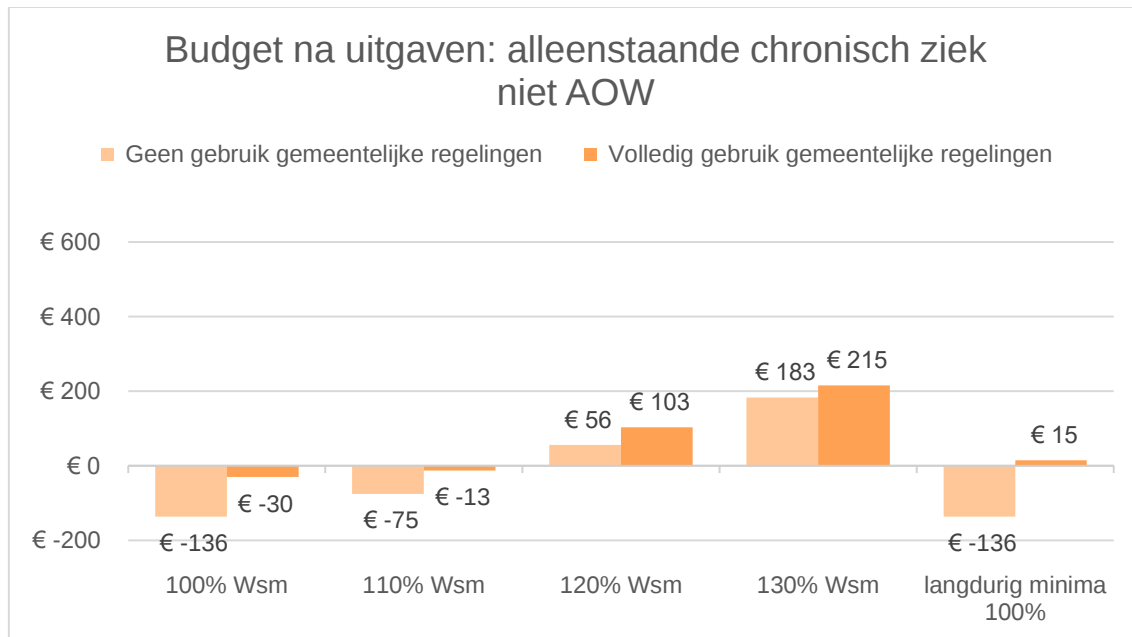
Uitgelicht: voorbeeldcasus van een alleenstaande**Bijstandsuitkering**

Hilda is alleenstaand. Zij krijgt een bijstandsuitkering, wat neerkomt op een netto-inkomen van € 1.308 per maand (dit is inclusief vakantietoeslag). Zij heeft maandelijks recht op € 500 aan toeslagen van het Rijk. Voor Hilda bestaat dit uit huurtoeslag en zorgtoeslag. Tot slot kan Hilda rekenen op een financiële bijdrage vanuit de gemeente van € 106 per maand. Dit bestaat uit de kwijtschelding voor gemeentelijke belastingen, korting op de collectieve zorgverzekering, Maatschappelijke bijdrage en een vergoeding vanuit de Tegemoetkoming zorgkosten voor chronisch zieken. Naast deze inkomsten heeft zij natuurlijk verschillende uitgaven; basisuitgaven van € 1.666 per maand en uitgaven voor participatie van € 117 per maand. Als alle inkomsten binnen zijn en de uitgaven zijn gedaan dan houdt zij maandelijks nog € 131 over (excl. IIT). Maakt zij van geen enkele gemeentelijke regeling gebruik, dan houdt ze € 25 over per maand.

110 procent Wsm

Als Hilda werk krijgt tegen een loon van 110 procent Wsm, dan stijgt haar netto-inkomen naar € 1.439 per maand. Zij houdt recht op huurtoeslag en zorgtoeslag en deze bedragen blijven onveranderd, dus € 500 per maand. Het recht op de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen vervalt, maar Hilda behoudt het recht op de andere regelingen van € 62. Haar uitgaven stijgen licht door werkgerelateerde kosten die zij nu moet maken. In totaal houdt zij, na alle uitgaven, maandelijks € 148 over. Wanneer Hilda helemaal geen gebruik van de gemeentelijke regelingen maakt, dan houdt zij € 86 per maand over (excl. IIT).

2.2.2. Alleenstaande met zorgvraag

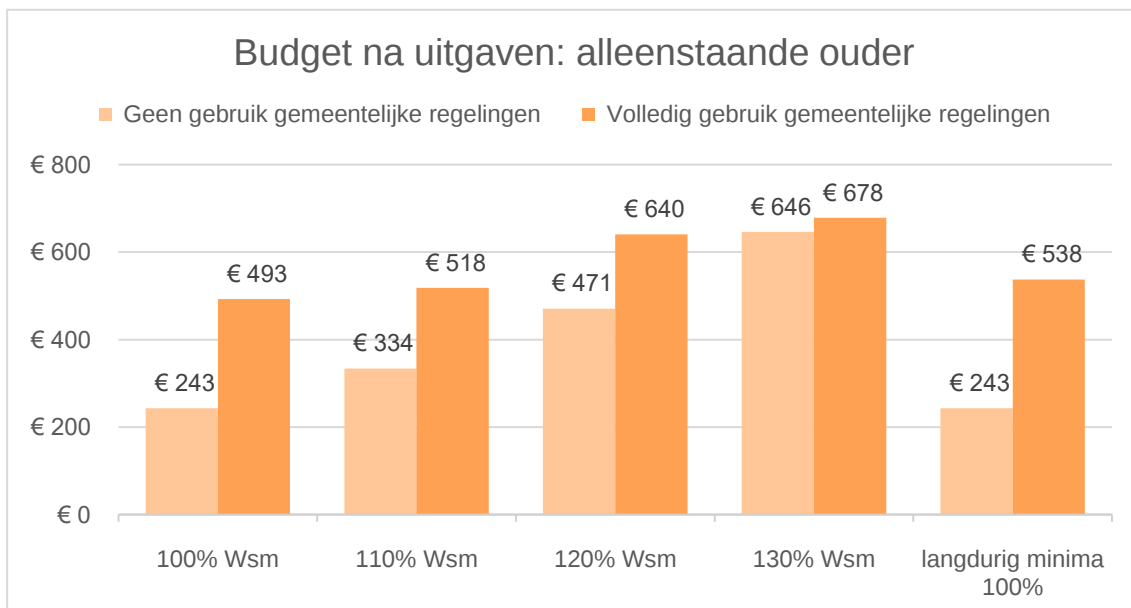

Alleenstaanden met een zorgvraag hebben na hun basisuitgaven onvoldoende geld over om uit te geven aan participatie als ze geen gebruik zouden maken van de gemeentelijke regelingen. In het geval zij wél gebruikmaken van alle regelingen én ze besteden maandelijks het normbedrag van € 117 aan participatie dan hebben zij bij een inkomen tot 100 en 110 procent Wsm onvoldoende budget (resp. een tekort van € 30 en € 13).

Werken vanuit de bijstand tegen een loon van 110, 120 of 130 procent Wsm zorgt ervoor dat het maandelijkse budget van alleenstaanden met een zorgvraag stijgt, hoewel er nog onvoldoende budget is bij een inkomen tot 110 procent Wsm bij het gebruik van alle gemeentelijke regelingen. Langdurige minima kunnen gebruikmaken van de individuele inkomenstoelage. Dit maakt dat zij een hoger budget hebben als er gebruik wordt gemaakt van alle regelingen ten opzichte van huishoudens die kortdurend minima zijn, hoewel het budget onvoldoende blijft.

	100%	110%	120%	130%	Langdurige minima 100%
Inkomsten uitkering of werk	1.308	1.439	1.570	1.701	1.308
Bedrag landelijke regelingen	500	500	500	487	500
Bedrag gemeentelijke regelingen	106	62	47	32	151
Basisuitgaven	1.827	1.897	1.897	1.888	1.827
Uitgaven participatie	117	117	117	117	117
Budget na alle uitgaven	-30	-13	103	215	15
Budget bij geen gebruik gemeentelijke regelingen	-136	-75	56	183	-136

2.2.3. Alleenstaande ouder met kinderen van 8 en 13 jaar

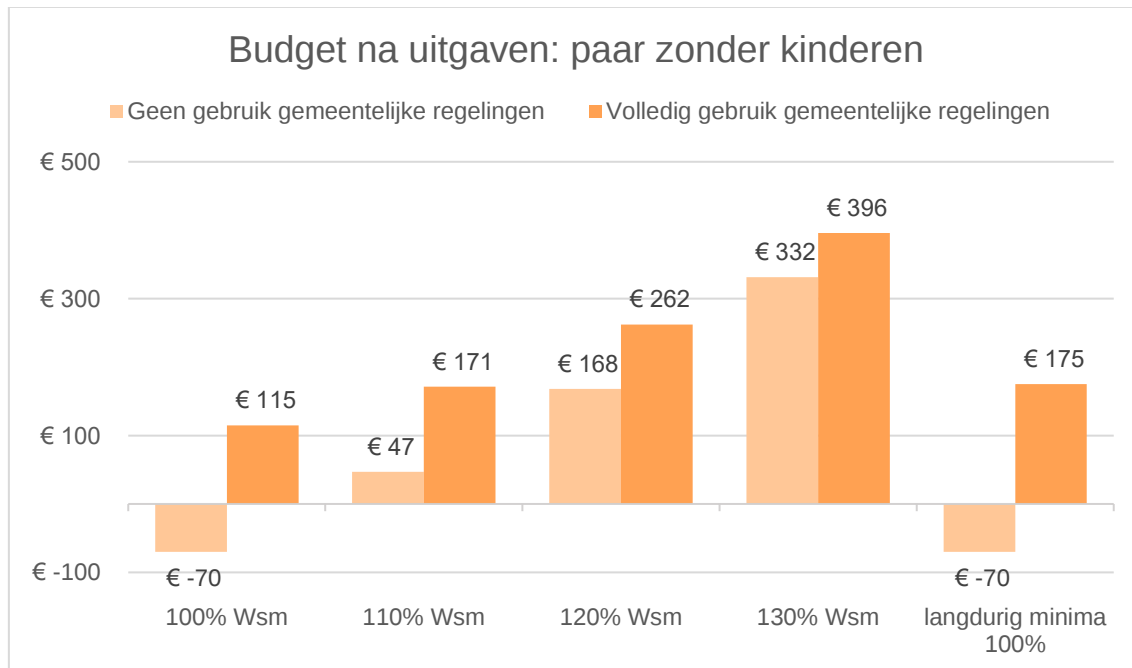

Een alleenstaande ouder met twee kinderen van 8 en 13 jaar heeft op bijstandsniveau zowel met als zonder het gebruik van gemeentelijke regelingen, maandelijks voldoende geld om alle uitgaven inclusief uitgaven op het gebied van participatie te kunnen doen (daarna blijft er nog resp. € 493 of € 243 over). Een bijstandsgerechtigde ouder die van alle gemeentelijke regelingen (excl. IIT) gebruikmaakt, heeft € 249 meer te besteden dan een bijstandsgerechtigde die van geen enkele gemeentelijke regeling gebruikmaakt.

Voor alleenstaande ouders met twee kinderen loont het om vanuit de bijstand te gaan werken tegen een loon van 110 procent Wsm of hoger. Hier is zowel sprake van wanneer alleenstaande ouders geen regelingen gebruiken, als wanneer zij alle regelingen gebruiken. De landelijke toeslagen stijgen door belastingvoordeel (combinatiekorting). Waar een alleenstaande ouder op bijstandsniveau € 1.528 van het Rijk krijgt, is dat bij 130 procent Wsm € 1.582.

	100%	110%	120%	130%	Langdurige minima 100%
Inkomsten uitkering of werk	1.308	1.439	1.570	1.701	1.308
Bedrag landelijke regelingen	1.528	1.570	1.576	1.582	1.528
Bedrag gemeentelijke regelingen	249	184	169	32	294
Basisuitgaven	2.343	2.425	2.425	2.387	2.343
Uitgaven participatie	250	250	250	250	250
Budget na alle uitgaven	493	518	640	678	538
Budget bij geen gebruik gemeentelijke regelingen	243	334	471	646	243

2.2.4. Paar zonder kinderen

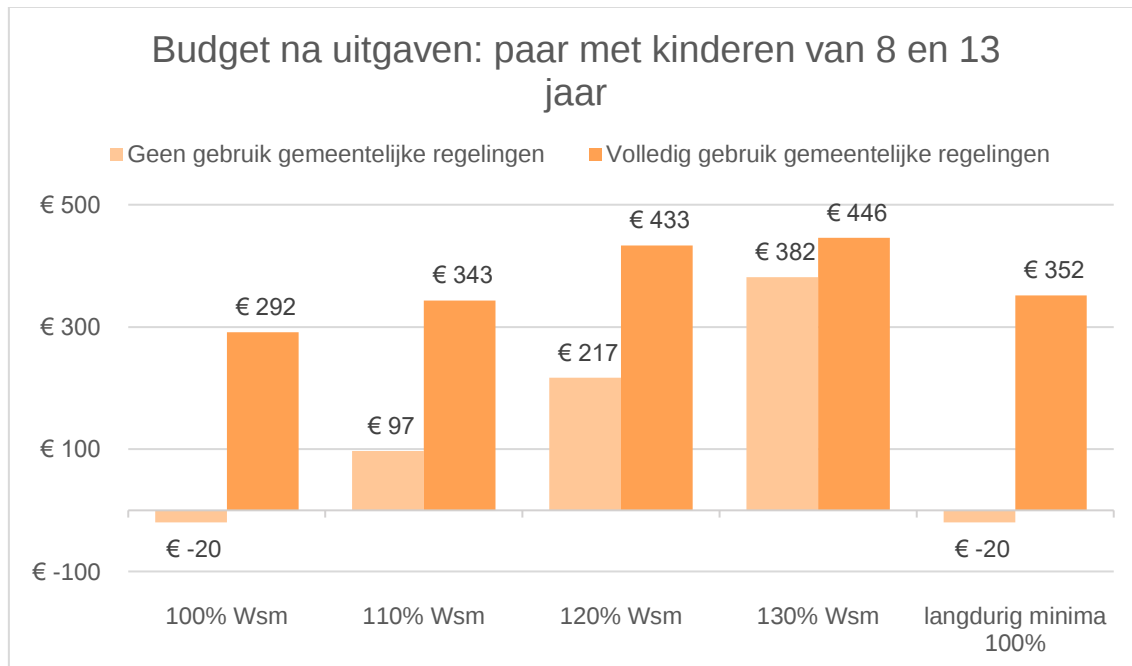

Als paren zonder kinderen in een bijstandssituatie van geen enkele regeling gebruik zou maken dan leidt dit tot een tekort van € 70 per maand na het doen van zowel basis als participatie uitgaven. De gemeentelijke regelingen zijn dus essentieel voor deze huishoudens indien zij alle kosten willen betalen in de bijstandssituatie. Paren zonder kinderen hebben op bijstandsniveau na de basisuitgaven genoeg geld over om te voldoen aan het normbedrag voor de uitgaven van participatiekosten (€ 191) als zij van alle gemeentelijke regelingen gebruik zouden maken.

Werkaanvaarding vanuit de bijstand tegen een loon van 110 procent Wsm en hoger levert het paar maandbudget op die niet in de min uitkomt. Het dalen van de toeslagen, wegvallen van de gemeentelijke regelingen en de stijging van de uitgaven (dit zijn de werkgerelateerde kosten) worden voldoende gecompenseerd door de inkomensstijging.

	100%	110%	120%	130%	Langdurige minima 100%
Inkomsten uitkering of werk	1.869	2.056	2.243	2.430	1.869
Landelijke toeslagen en regelingen	628	628	562	450	628
Gemeentelijke regelingen	185	124	94	64	245
Basisuitgaven	2.376	2.446	2.446	2.357	2.376
Uitgaven participatie	191	191	191	191	191
Budget na alle uitgaven	115	171	262	396	175
Budget bij geen gebruik gemeentelijke regelingen	-70	47	168	332	-70

2.2.5. Paar met kinderen van 8 en 13 jaar

Zonder het gebruik van gemeentelijke regelingen hebben paren met kinderen van 8 en 13 jaar onvoldoende budget om alle uitgaven te kunnen betalen (een tekort van € 20). Als dit huishouden gebruik maakt van alle gemeentelijke regelingen hebben zij na hun basisuitgaven voldoende geld over om uit te geven aan participatie. Zij hebben namelijk € 292 over als zij gebruikmaken van alle regelingen én ze besteden maandelijks het normbedrag van € 325 aan participatie.

Verder houden paren met kinderen van 8 en 13 meer geld over als zij vanuit de bijstand gaan werken; het budget na alle uitgaven is bij een hoger inkomen altijd hoger dan in de bijstandssituatie, behalve als het huishouden langdurig een minimuminkomen heeft gehad van 100 procent Wsm, alle gemeentelijke regelingen ontvangt en het inkomen stijgt naar 110 procent Wsm. In dat geval neemt het maandbudget af met € 9.

	100%	110%	120%	130%	Langdurige minima 100%
Inkomsten uitkering of werk	1.869	2.056	2.243	2.430	1.869
Landelijke toeslagen en regelingen	1.351	1.351	1.284	1.173	1.351
Gemeentelijke regelingen	311	246	216	64	372
Basisuitgaven	2.915	2.985	2.985	2.897	2.915
Uitgaven participatie	325	325	325	325	325
Budget na alle uitgaven	292	343	433	446	352
Budget bij geen gebruik gemeentelijke regelingen	-20	97	217	382	-20

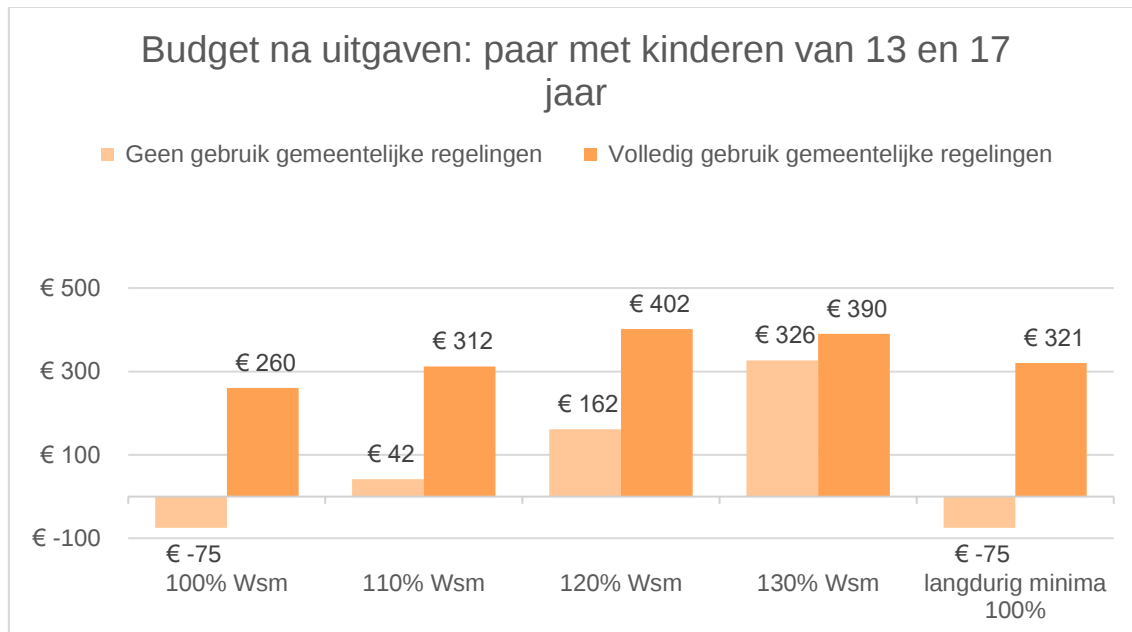
Uitgelicht: voorbeeldcasus van een paar twee kinderen (8 en 13 jaar)**Bijstandsuitkering**

Sam en Rosanne hebben twee kinderen van 8 en 13 jaar en ze krijgen een bijstandsuitkering, wat neerkomt op een netto-inkomen van € 1.869 per maand (dit is inclusief vakantietoeslag). Ze hebben maandelijks recht op € 1.351 aan toeslagen van het Rijk, bestaande uit huurtoeslag, zorgtoeslag, kindgebonden budget en kinderbijslag. Tot slot kunnen ze een financiële bijdrage vanuit de gemeente van € 311 per maand (excl. IIT). Dit bestaat uit de kwietschelding voor gemeentelijke belastingen, korting op de collectieve zorgverzekering, de Maatschappelijke bijdrage (zowel volwassenen als kinderen), Jeugdfonds Sport en Cultuur, Leergeld Randmeren, Schoolkosten VO en de Tegemoetkoming zorgkosten chronisch zieken. Naast deze inkomsten hebben zij natuurlijk verschillende uitgaven: basisuitgaven van € 2.915 per maand en uitgaven voor participatie van € 325 per maand. Als alle inkomsten binnen zijn en de uitgaven zijn gedaan dan houden zij maandelijks € 292 over. Maakt dit gezin echter van geen enkele gemeentelijke regeling gebruik, dan komen zij € 20 tekort.

130 procent Wsm

Als Sam of Rosanne werk krijgt tegen een loon van 130 procent Wsm, dan stijgt het netto-inkomen van het huishouden naar € 2.430 maand. Ze behouden het recht op huurtoeslag, zorgtoeslag, kindgebonden budget en kinderbijslag, maar de huurtoeslag en de zorgtoeslag zijn lager. Totaal ontvangen zij nu € 1.173 aan toeslagen van het Rijk per maand. Het recht op de meeste gemeentelijke regelingen is vervallen, met uitzondering van de Tegemoetkoming zorgkosten chronisch zieken. De uitgaven stijgen licht door werkgerelateerde kosten die zij nu moeten maken. In totaal houdt dit voorbeeldhuishouden, na alle uitgaven, maandelijks € 446 over bij het gebruiken van alle regelingen. Dit is € 154 meer dan in de bijstandssituatie.

2.2.6. Paar met kinderen van 13 en 17 jaar

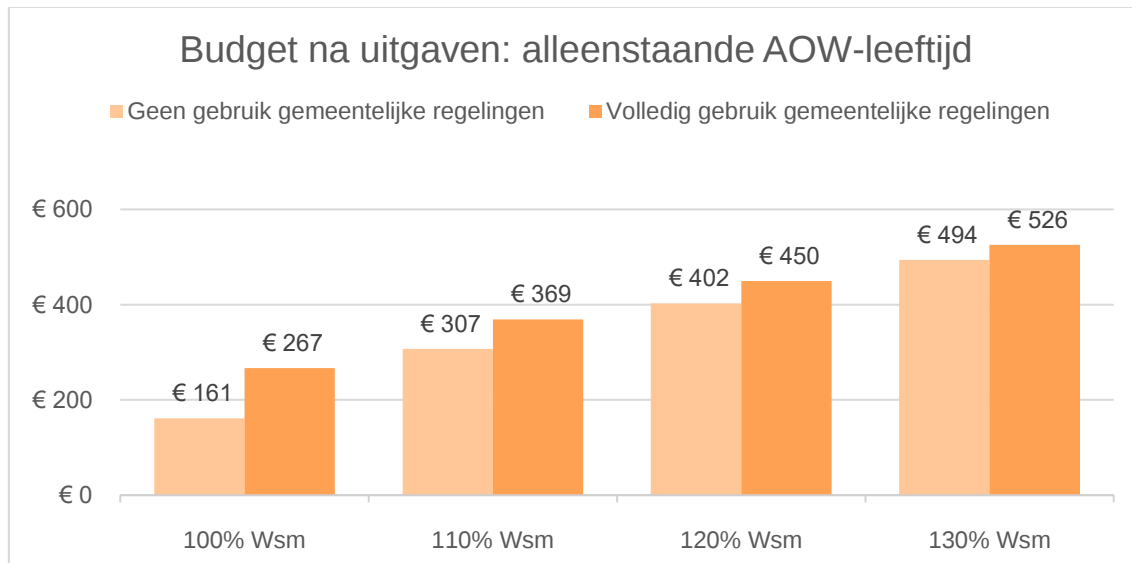

Paren met kinderen van 13 en 17 jaar hebben zonder het gebruik van de gemeentelijke regelingen bij een inkomen tot 100 procent Wsm onvoldoende budget om alle uitgaven te kunnen betalen (een tekort van € 75). Als dit huishouden gebruik maakt van alle gemeentelijke regelingen hebben zij na hun basisuitgaven voldoende geld over om uit te geven aan participatie; een budget van € 260 als zij gebruikmaken van alle regelingen én ze besteden maandelijks het normbedrag van € 326 aan participatie.

Werken vanuit de bijstand tegen een loon van 110 procent Wsm en hoger levert het huishouden extra geld op. Het dalen van de toeslagen, wegvallen van de gemeentelijke regelingen en de stijging van de uitgaven (door werkgerelateerde kosten) worden voldoende gecompenseerd door de inkomensstijging.

	100%	110%	120%	130%	Langdurige minima 100%
Inkomsten uitkering of werk	1.869	2.056	2.243	2.430	1.869
Landelijke toeslagen en regelingen	1.448	1.448	1.381	1.270	1.448
Gemeentelijke regelingen	336	270	240	64	396
Basisuitgaven	3.066	3.066	3.066	2.978	3.066
Uitgaven participatie	326	326	326	326	326
Budget na alle uitgaven	260	312	402	390	321
Budget bij geen gebruik gemeentelijke regelingen	-75	42	162	326	-75

2.2.7. Alleenstaande AOW-leeftijd

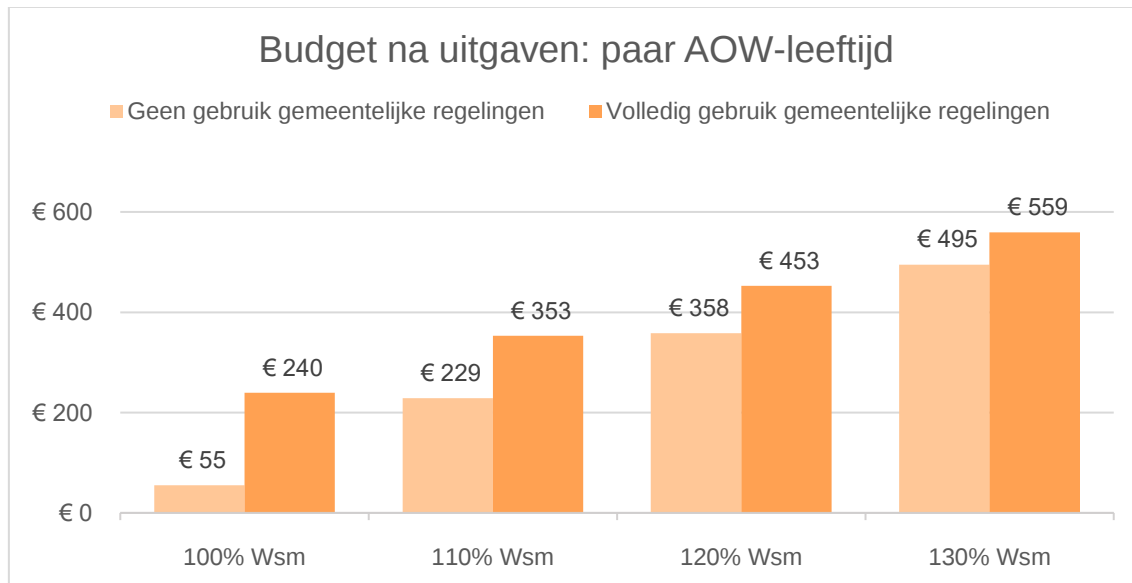
Een alleenstaande die de AOW-leeftijd heeft bereikt, heeft in alle voorbeeldsituaties maandelijks geld over na het doen van de basis- en participatie uitgaven. Natuurlijk leidt het gebruiken van de gemeentelijke regelingen tot een hoger budget dan het niet gebruiken van de regelingen, dit verschil loopt op tot € 106 op bijstandsniveau.

Een alleenstaande AOW'er met een inkomen tussen 110 en 130 procent Wsm heeft een hoger budget na het doen van alle uitgaven dan een alleenstaande AOW'er met een inkomen van 100 procent Wsm. Hoewel de landelijke toeslagen (en de gemeentelijke regelingen) dalen is dit niet zodanig dat dit dus leidt tot een lager budget dan in de bijstand.

	100%	110%	120%	130%
Inkomsten uitkering of werk	1.457	1.603	1.748	1.894
Landelijke toeslagen en regelingen	501	501	451	387
Gemeentelijke regelingen ²⁵	106	62	47	32
Basisuitgaven	1.686	1.686	1.686	1.676
Uitgaven participatie	111	111	111	111
Budget na alle uitgaven	267	369	450	526
Budget bij geen gebruik gemeentelijke regelingen	161	307	402	494

²⁵ Exclusief IIT. Mensen die de AOW-leeftijd bereikt hebben, hebben geen recht op de individuele inkomenstoelag.

2.2.8. Paar AOW-leeftijd

Paren die de AOW-leeftijd hebben bereikt, hebben bij een inkomen van 100 procent Wsm de gemeentelijke regelingen niet nodig om alle maandelijkse uitgaven (incl. uitgaven op het gebied van participatie) te kunnen betalen. Ook als zij van geen enkele gemeentelijke regeling gebruikmaken hebben zij voldoende budget voor het betalen van hun kosten (€ 55).

Bij een inkomen hoger dan 100 procent Wsm (bijv. aanvulling door een klein pensioen) leidt elk hoger inkomen tot een hoger budget.

	100%	110%	120%	130%
Inkomsten uitkering of werk	1.977	2.174	2.372	2.570
Landelijke toeslagen en regelingen	640	616	548	468
Gemeentelijke regelingen ²⁶	185	124	94	64
Basisuitgaven	2.383	2.383	2.383	2.364
Uitgaven participatie	179	179	179	179
Budget na alle uitgaven	240	353	453	559
Budget bij geen gebruik gemeentelijke regelingen	55	229	358	495

2.3. Kanttekening

De cijfers zijn gebaseerd op gemiddelden. Wanneer een huishouden afwijkt van de normbedragen, bijvoorbeeld door hogere huurlasten of wanneer er meer zorgkosten dan gemiddeld zijn, dan heeft dit nadelige gevolgen voor de financiële zaken. Het kan dan gebeuren dat het huishouden niet meer maandelijks de rekeningen kan betalen en niet meer rond kan komen.

Verder zien we (vanuit de Armoede Index) dat niet alle huishoudens van alle beschikbare gemeentelijke regelingen gebruikmaken. Dit zorgt ervoor dat niet iedereen het maximale bedrag vanuit de gemeentelijke regelingen ontvangt en daardoor kan het financiële maandoverzicht er anders uit zien.

²⁶ Exclusief IIT. Mensen die de AOW-leeftijd bereikt hebben, hebben geen recht op de individuele inkomensvoorslag.

3. Scenario: Heffingskorting

De gemeente is benieuwd of heffingskorting een oplossing kan zijn in het bestrijden van armoede. In dit hoofdstuk geven we eerst een toelichting op de heffingskorting, waarna de toepassingen en eventuele effecten aan bod komen.

In Nederland betalen inwoners gemeentelijke belastingen. Het gaat hierbij (onder andere) om de afvalstoffenheffing, rioolbelasting, onroerendezaakbelasting. Inwoners die op bijstandsniveau rond moeten komen (100 procent Wsm), kunnen kwijtschelding aanvragen voor deze belastingen. In 2024 hebben 1.063 huishoudens kwijtscheldingen van de gemeentebelastingen ontvangen in Harderwijk.

Naast de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen hebben Nederlandse gemeenten de mogelijkheid om een heffingskorting aan te bieden. Hierbij gaat het om de onroerendezaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolrecht. Op Binnenlands Bestuur is een artikel²⁷ verschenen waarin de heffingskorting wordt besproken. In Nederland biedt een klein aantal gemeenten deze heffingskorting aan²⁸, naast de kwijtschelding voor gemeentelijke belastingen. Voor huishoudens die kwijtschelding ontvangen, geldt deze korting niet. Dit wordt in een eerder stadium met elkaar verrekend. Het is bedoeld voor huishoudens die (net) boven de bijstandsnorm rond moeten komen.

Is dit ook een regeling voor de gemeente Harderwijk? In het collegeprogramma “Collegeprogramma 2022 – 2026 Vandaag bouwen aan morgen” spreekt het college de doelstelling uit dat meer inwoners ervaren dat gemeentelijke steun leidt tot het meer of vaker mee kunnen doen (Meer gelijke kansen om mee te doen). Een van de actiepunten is om te onderzoeken of een heffingskorting voor de gemeente Harderwijk een oplossing kan zijn om armoede te bestrijden. Hieronder zullen we een aantal punten bespreken waar rekening mee gehouden of waar over nagedacht moet worden.

Doelgroep

Allereerst is het van belang om na te gaan wie tot de doelgroep behoort die in aanmerking kan komen voor de heffingskorting. In het artikel van het Binnenlands Bestuur wordt aangegeven dat de gemeente in principe geen doelgroep bepaling hoeft te doen. Dit zou betekenen dat alle inwoners van Harderwijk gebruik mogen maken van de heffingskorting; iedereen die afvalstoffenheffing, rioolrecht en/of onroerendezaakbelasting betaalt (21.470 huishoudens).

Er kan ook gekozen worden om de doelgroep af te bakenen. Bijvoorbeeld door een inkomensgrens te hanteren. Een keuze kan zijn om de heffingskorting bij het minimabeleid te betrekken. In dat geval worden financieel kwetsbare inwoners ondersteund. Op dit moment zou de heffingskorting gelden voor 948 huishoudens²⁹. Echter worden huishoudens met een koopwoning daarmee niet altijd ondersteund. Zij zijn (vaak) geen minima, omdat ze met een eigen huis voorbij de vermogensgrens gaan die geldend is voor het minimabeleid. De gemeente zou in dit geval kunnen kiezen om de vermogensgrenzen die gelden bij de Participatiewet los kunnen laten. Een andere optie is om te kijken naar besteedbaar inkomen.

Bedrag

In het artikel van het Binnenlands Bestuur wordt een gemiddeld bedrag van € 25 tot € 50 per huishouden per jaar benoemd. Gemeente Dinkelland³⁰ hanteert bijvoorbeeld een bedrag van € 26

²⁷ Artikel: Korting. Verschenen op 22 april 2022 op Binnenlands Bestuur.

<https://www.binnenlandsbestuur.nl/financien/heffingskorting>.

²⁸ De heffingskorting is in 1998 door alle gemeenten uitgevoerd omdat er sprake was van een begrotingstekort. Nu heeft de regeling een vrijwillige aard; gemeenten mogen ervoor kiezen om de heffingskorting aan te bieden. Momenteel is van vier gemeenten bekend dat zij dit doen (Epe, Altena, Dinkelland en Molenlanden).

²⁹ Hoofdstuk 1, tabel 1.2.1: 2.283 huishoudens hebben een inkomen tot 130 procent Wsm. Daarvan hebben 1.335 huishoudens een inkomen tot 100 procent Wsm, zij mogen gebruikmaken van de kwijtschelding gemeentelijke belastingen. Een groep van 948 huishoudens kan in theorie gebruikmaken van de heffingskorting.

³⁰ Bron: gemeentelijke website: <https://www.dinkelland.nl/woz>

per jaar. Dit is een bedrag dat voor sommige huishoudens heel welkom is. Echter is het over het algemeen niet een bedrag om 'armoede te bestrijden', zoals de doelstelling die door het college is uitgesproken (maandelijks komt het bedrag dan op enkele euro's uit). Dan zou gekeken moeten worden naar wellicht een hoger bedrag. De hoogte van het bedrag hangt uiteindelijk samen met de doelgroepbepaling. Wie mogen in aanmerking komen voor de heffingskorting? En wat is het budget van de gemeente voor deze regeling?

Bekendheid regeling

De heffingskorting is een nieuwe regeling voor de gemeente Harderwijk. Wanneer de gemeente er voor kiest om deze regeling in te gaan voeren, is het van belang om te bedenken hoe er bekendheid aan de regeling kan worden gegeven. Wordt iedereen tegelijkertijd geïnformeerd of eerst huishoudens die in beeld zijn als minima?

Reflectie

De gemeente heeft een aantal keuzes te maken alvorens een heldere reflectie kan worden gegeven. Mocht de heffingskorting uiteindelijk niet de gewenste uitkomsten bieden qua opzet, dan kan de gemeente ook kijken naar andere mogelijkheden. Een voorbeeld is om de kwijtschelding gemeentelijke belastingen onder te brengen onder het minimabeleid³¹. In dat geval kan de gemeente afwijken van de inkomensgrens van 100 procent Wsm en bijvoorbeeld gelijktrekken aan de overige minimaregelingen. Huishoudens met een inkomen van 110 procent Wsm zouden dan ook (gedeeltelijk) in aanmerking komen voor de kwijtschelding gemeentelijke belastingen.

³¹ Een aantal gemeenten heeft de kwijtschelding onder het minimabeleid gebracht.

Bijlage 1. Systematiek Armoede Index (doelgroep geen of laag vermogen)

De Armoede Index is een door KWIZ ontwikkeld analysemodel, waarbij we inzicht verschaffen in de omvang en samenstelling van de armoededoelgroep (naar huishoudens en inkomenscategorieën) en het bereik van de minimaregelingen. De Armoede Index is samengesteld op basis van een combinatie van gemeentelijke gebruiksgegevens, geëxtrapoleerde CBS-gegevens en door ons ontwikkelde kengetallen op basis van ervaringscijfers bij andere gemeenten. Belangrijke toevoeging is dat we rekening houden met de vermogens en derhalve op deze wijze alleen inzoomen op de doelgroep die in aanmerking komt voor de minimaregelingen.

We gaan hierbij als volgt te werk:

- In eerste instantie inventariseren we op basis van de door ons bewerkte CBS-informatie hoeveel huishoudens in de gemeente inkomens tot 100%, 110%, 120% en 130% van het wettelijk sociaal minimum (Wsm) hebben, met geen of een laag eigen vermogen;
- We geven een overzicht van de inkomensbronnen;
- Vervolgens wordt voor iedere afzonderlijke groep in kaart gebracht hoe de huishoudsamenstelling is en om hoeveel kinderen tot 18 jaar het gaat.

Dit overzicht vullen we aan met gemeentelijke getallen over het gebruik van de minimaregelingen in de analyseperiode (1 april 2023 tot 1 april 2024) (Individuele Inkomenstoeslag, Kwijtschelding gemeentelijke belastingen, participatieregelingen, Collectieve zorgverzekering, Stichting Leergeld en Jeugdfonds Sport & Cultuur).

Bijlage 2. Overzicht minimaregelingen

Tabel B2.1 Gemeentelijke minimaregelingen in de Gemeente Harderwijk

Regeling	Inkomensgrens t.o.v. Wsm 2024	(Maximaal) bedrag
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	100% Wsm	Tarieven verschillen per huishoudgrootte. Er is gerekend met de volgende prijzen. <u>Afvalstoffenheffing:</u> - Vastrecht: € 181 - Variabel tarief: € 1,60 per lediging <u>Rioolheffing:</u> € 155,50 <u>Waterschapsbelasting</u> (watersysteemheffing + zuiveringsheffing): Eenpersoons: € 130,90 Meerpersoons: € 277,18
Individuele inkomenstoelage	Twee jaar of langer tot 110% Wsm	Alleenstaande: € 541 Alleenstaande ouder: € 541 Paren: € 724
Collectieve zorgverzekering	120% Wsm	Er is gerekend met Zilveren Kruis Optimaal Aanvullend 3 voor alle huishoudtypen. Zilveren Kruis: Basis + Optimaal Aanvullend 1 + Tand 1 ster - Premie: € 150,70 i.p.v. € 165,70; - Gemeentelijke bijdrage van € 15 Basis + Optimaal Aanvullend 2 + Tand 1 ster - Premie € 170,40 i.p.v. € 185,40; - Gemeentelijke bijdrage van € 15 Basis + Optimaal Aanvullend 3 + Tand 2 sterren - Premie: € 192,70 i.p.v. € 207,70; - Gemeentelijke bijdrage van € 15
Maatschappelijke bijdrage regeling volwassenen	110% Wsm	€ 180 per volwassene per jaar
Maatschappelijke bijdrage regeling kinderen	120% Wsm	Kind 0 t/m 4 jaar € 90 Kind 5 t/m 11 jaar € 180 Kind 12 t/m 17 jaar € 180
Jeugdfonds Sport en Cultuur	120% Wsm	Er is gerekend met een sportvergoeding voor beide kinderen in huishoudtypes met kinderen. - Sport € 225 - Cultuur € 425 - Zwemles € 650 - Als van sport/cultuur geld overblijft, max € 90 voor kleding of attributen
Leergeld Randmeren	120% Wsm	Een gemiddeld verstrekt bedrag per kind van € 272,50 in 2023.
Schoolkosten VO	Eén jaar of langer 120% Wsm	€ 200 per kind
Tegemoetkoming zorgkosten voor chronisch zieken	120% Wsm	€ 385 per volwassene per jaar

Bijlage 3. Financieel maandoverzicht

In deze bijlage staat per huishoudtype het financieel maandoverzicht. De tabellen geven een overzicht van de maandelijkse inkomsten en uitgaven, bij gebruikmaking van alle landelijke en lokale regelingen. De bedragen die horen bij de huishoudelijke uitgaven en reserveringsuitgaven zijn afkomstig van het Nibud.

Tabel B3.1 Alleenstaande, niet AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	Langdurige minima 100% Wsm
Inkomsten					
Netto-inkomen incl. VT	1.308	1.439	1.570	1.701	1.308
Bijdragen Rijk					
Huurtoeslag	377	377	377	364	377
Zorgtoeslag	123	123	123	123	123
Totaal bijdragen Rijk	500	500	500	487	500
Totaal inkomsten	1.808	1.939	2.070	2.188	1.808
Basis uitgaven					
Huur	626	626	626	626	626
Gas, water, elektra	163	163	163	163	163
Telefoon, internet en televisie	63	63	63	63	63
Gemeentelijke belastingen	44	44	44	44	44
(Collectieve) zorgverzekering	208	208	208	163	208
Overige verzekeringen	23	23	23	23	23
Vervoer	20	20	20	20	20
Reserveringsuitgaven	215	215	215	215	215
Huishoudelijke uitgaven	305	305	305	305	305
Werkgerelateerde uitgaven	0	70	70	70	0
Participatie uitgaven					
Participatie uitgaven	117	117	117	117	117
Totaal uitgaven	1.783	1.853	1.853	1.809	1.783
Budget exclusief regelingen gemeente	25	86	217	379	25
Regelingen gemeente					
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	44	0	0	0	44
Korting collectieve zorgverzekering	15	15	15	0	15
Individuele inkomensvoet	0	0	0	0	45
Maatschappelijke bijdrage regeling volwassenen	15	15	0	0	15
Tegemoetkoming zorgkosten voor chronisch zieken	32	32	32	32	32
Totaal regelingen gemeente	106	62	47	32	151
Budget inclusief regelingen gemeente	131	148	264	411	176

Tabel B3.2 Alleenstaande met een zorgvraag, niet AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	Langdurige minima 100% Wsm
Inkomsten					
Netto-inkomen incl. VT	1.308	1.439	1.570	1.701	1.308
Bijdragen Rijk					
Huurtoeslag	377	377	377	364	377
Zorgtoeslag	123	123	123	123	123
Totaal bijdragen Rijk	500	500	500	487	500
Totaal inkomsten	1.808	1.939	2.070	2.188	1.808
Basis uitgaven					
Huur	626	626	626	626	626
Gas, water, elektra	163	163	163	163	163
Telefoon, internet en televisie	63	63	63	63	63
Gemeentelijke belastingen	44	44	44	44	44
(Collectieve) zorgverzekering	208	208	208	198	208
Overige verzekeringen	23	23	23	23	23
Vervoer	35	35	35	35	35
Medicijnen	21	21	21	21	21
Reserveringsuitgaven	340	340	340	340	340
Huishoudelijke uitgaven	305	305	305	305	305
Werkgerelateerde uitgaven	0	70	70	70	0
Participatie uitgaven					
Participatie uitgaven	117	117	117	117	117
Totaal uitgaven	1.944	2.014	2.014	2.005	1.944
Budget exclusief regelingen gemeente	-136	-75	56	183	-136
Regelingen gemeente					
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	44	0	0	0	44
Korting collectieve zorgverzekering	15	15	15	0	15
Individuele inkomenstoeslag	0	0	0	0	45
Maatschappelijke bijdrage regeling volwassenen	15	15	0	0	15
Tegemoetkoming zorgkosten voor chronisch zieken	32	32	32	32	32
Totaal regelingen gemeente	106	62	47	32	151
Budget inclusief regelingen gemeente	-30	-13	103	215	15

Tabel B3.3 Alleenstaande ouder met kinderen van 8 en 13 jaar, niet AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	Langdurige minima 100% Wsm
Inkomsten					
Netto-inkomen incl. VT	1.308	1.439	1.570	1.701	1.308
Bijdragen Rijk					
Huurtoeslag	406	406	406	406	406
Zorgtoeslag	123	123	123	123	123
Combinatiekorting	0	42	48	54	0
Kinderbijslag	246	246	246	246	246
Kindgebonden budget	753	753	753	753	753
Totaal bijdragen Rijk	1.528	1.570	1.576	1.582	1.528
Totaal inkomsten	2.837	3.009	3.146	3.283	2.837
Basis uitgaven					
Huur	671	671	671	671	671
Gas, water, elektra	248	248	248	248	248
Telefoon, internet en televisie	75	75	75	75	75
Gemeentelijke belastingen	65	65	65	65	65
(Collectieve) zorgverzekering	208	208	208	163	208
Overige verzekeringen	29	29	29	29	29
Onderwijs	74	74	74	74	74
Kosten BSO	0	12	12	18	0
Vervoer	53	53	53	53	53
Reserveringsuitgaven	338	338	338	338	338
Huishoudelijke uitgaven	583	583	583	583	583
Werkgerelateerde uitgaven	0	70	70	70	0
Participatie uitgaven					
Participatie uitgaven	250	250	250	250	250
Totaal uitgaven	2.593	2.675	2.675	2.637	2.593
Budget exclusief regelingen gemeente	243	334	471	646	243
Regelingen gemeente					
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	65	0	0	0	65
Korting collectieve zorgverzekering	15	15	15	0	15
Individuele inkomenstoeslag	0	0	0	0	45
Maatschappelijke bijdrage regeling volwassenen	15	15	0	0	15
Maatschappelijke bijdrage regeling kinderen	23	23	23	0	23
Jeugdfonds Sport & Cultuur	38	38	38	0	38
Leergeld Randmeren	45	45	45	0	45
Schoolkosten VO	17	17	17	0	17
Tegemoetkoming zorgkosten voor chronisch zieken	32	32	32	32	32
Totaal regelingen gemeente	249	184	169	32	294
Budget inclusief regelingen gemeente	493	518	640	678	538

Tabel B3.4 Paar zonder kinderen, niet AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	Langdurige minima 100% Wsm
Inkomsten					
Netto-inkomen incl. VT	1.869	2.056	2.243	2.430	1.869
Bijdragen Rijk					
Huurtoeslag	392	392	355	288	392
Zorgtoeslag	236	236	207	162	236
Totaal bijdragen Rijk	628	628	562	450	628
Totaal inkomsten	2.497	2.684	2.805	2.880	2.497
Basis uitgaven					
Huur	671	671	671	671	671
Gas, water, elektra	199	199	199	199	199
Telefoon, internet en televisie	75	75	75	75	75
Gemeentelijke belastingen	60	60	60	60	60
(Collectieve) zorgverzekering	415	415	415	327	415
Overige verzekeringen	37	37	37	37	37
Vervoer	40	40	40	40	40
Reserveringsuitgaven	326	326	326	326	326
Huishoudelijke uitgaven	553	553	553	553	553
Werkgerelateerde uitgaven	0	70	70	70	0
Participatie uitgaven					
Participatie uitgaven	191	191	191	191	191
Totaal uitgaven	2.567	2.637	2.637	2.548	2.567
Budget exclusief regelingen gemeente	-70	47	168	332	-70
Regelingen gemeente					
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	60	0	0	0	60
Korting collectieve zorgverzekering	30	30	30	0	30
Individuele inkomenstoelage	0	0	0	0	60
Maatschappelijke bijdrage regeling volwassenen	30	30	0	0	30
Tegemoetkoming zorgkosten voor chronisch zieken	64	64	64	64	64
Totaal regelingen gemeente	185	124	94	64	245
Budget inclusief regelingen gemeente	115	171	262	396	175

Tabel B3.5 Paar met kinderen van 8 en 13 jaar, niet AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	Langdurige minima 100% Wsm
Inkomsten					
Netto-inkomen incl. VT	1.869	2.056	2.243	2.430	1.869
Bijdragen Rijk					
Huurtoeslag	406	406	368	302	406
Zorgtoeslag	236	236	207	162	236
Combinatiekorting	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	246	246	246	246	246
Kindgebonden budget	463	463	463	463	463
Totaal bijdragen Rijk	1.351	1.351	1.284	1.173	1.351
Totaal inkomsten	3.220	3.407	3.527	3.603	3.220
Uitgaven					
Huur	671	671	671	671	671
Gas, water, elektra	302	302	302	302	302
Telefoon, internet en televisie	87	87	87	87	87
Gemeentelijke belastingen	65	65	65	65	65
(Collectieve) zorgverzekering	415	415	415	327	415
Overige verzekeringen	41	41	41	41	41
Onderwijs	74	74	74	74	74
Kosten BSO	0	0	0	0	0
Vervoer	73	73	73	73	73
Reserveringsuitgaven	453	453	453	453	453
Huishoudelijke uitgaven	734	734	734	734	734
Werkgerelateerde uitgaven	0	70	70	70	0
Participatie uitgaven					
Participatie uitgaven	325	325	325	325	325
Totaal uitgaven	3.240	3.310	3.310	3.222	3.240
Budget exclusief regelingen gemeente	-20	97	217	382	-20
Regelingen gemeente					
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	65	0	0	0	65
Korting collectieve zorgverzekering	30	30	30	0	30
Individuele inkomenstoeslag	0	0	0	0	60
Maatschappelijke bijdrage regeling volwassenen	30	30	0	0	30
Maatschappelijke bijdrage regeling kinderen	23	23	23	0	23
Jeugdfonds Sport & Cultuur	38	38	38	0	38
Leergeld Randmeren	45	45	45	0	45
Schoolkosten VO	17	17	17	0	17
Tegemoetkoming zorgkosten voor chronisch zieken	64	64	64	64	64
Totaal regelingen gemeente	311	246	216	64	372
Budget inclusief regelingen gemeente	292	343	433	446	352

Tabel B3.6 Paar met kinderen van 13 en 17 jaar, niet AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	Langdurige minima 100% Wsm
Inkomsten					
Netto-inkomen incl. VT	1.869	2.056	2.243	2.430	1.869
Bijdragen Rijk					
Huurtoeslag	406	406	368	302	406
Zorgtoeslag	236	236	207	162	236
Combinatiekorting	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	266	266	266	266	266
Kindgebonden budget	540	540	540	540	540
Totaal bijdragen Rijk	1.448	1.448	1.381	1.270	1.448
Totaal inkomsten	3.317	3.504	3.624	3.700	3.317
Uitgaven					
Huur	671	671	671	671	671
Gas, water, elektra	302	302	302	302	302
Telefoon, internet en televisie	99	99	99	99	99
Gemeentelijke belastingen	65	65	65	65	65
(Collectieve) zorgverzekering	415	415	415	327	415
Overige verzekeringen	41	41	41	41	41
Onderwijs	140	140	140	140	140
Kosten BSO	0	0	0	0	0
Vervoer	76	76	76	76	76
Reserveringsuitgaven	434	434	434	434	434
Huishoudelijke uitgaven	823	823	823	823	823
Werkgerelateerde uitgaven	0	70	70	70	0
Participatie uitgaven					
Participatie uitgaven	326	326	326	326	326
Totaal uitgaven	3.392	3.462	3.462	3.374	3.392
Budget exclusief regelingen gemeente	-75	42	162	326	-75
Regelingen gemeente					
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	65	0	0	0	65
Korting collectieve zorgverzekering	30	30	30	0	30
Individuele inkomensvoet	0	0	0	0	60
Maatschappelijke bijdrage regeling volwassenen	30	30	0	0	30
Maatschappelijke bijdrage regeling kinderen	30	30	30	0	30
Jeugdfonds Sport & Cultuur	38	38	38	0	38
Leergeld Randmeren	45	45	45	0	45
Schoolkosten VO	33	33	33	0	33
Tegemoetkoming zorgkosten voor chronisch zieken	64	64	64	64	64
Totaal regelingen gemeente	336	270	240	64	396
Budget inclusief regelingen gemeente	260	312	402	390	321

Tabel B3.7 Alleenstaande, AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm
Inkomsten				
Netto-inkomen incl. VT	1.457	1.603	1.748	1.894
Bijdragen Rijk				
Huurtoeslag	378	378	328	264
Zorgtoeslag	123	123	123	123
Totaal bijdragen Rijk	501	501	451	387
Totaal inkomsten	1.958	2.104	2.199	2.281
Uitgaven				
Huur	626	626	626	626
Gas, water, elektra	202	202	202	202
Telefoon, internet en televisie	63	63	63	63
Gemeentelijke belastingen	44	44	44	44
(Collectieve) zorgverzekering	208	208	208	198
Overige verzekeringen	14	14	14	14
Vervoer	17	17	17	17
Reserveringsuitgaven	217	217	217	217
Huishoudelijke uitgaven	296	296	296	296
Participatie uitgaven				
Participatie uitgaven	111	111	111	111
Totaal uitgaven	1.797	1.797	1.797	1.787
Budget exclusief regelingen gemeente	161	307	402	494
Regelingen gemeente				
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	44	0	0	0
Korting collectieve zorgverzekering	15	15	15	0
Maatschappelijke bijdrage regeling volwassenen	15	15	0	0
Tegemoetkoming zorgkosten voor chronisch zieken	32	32	32	32
Totaal regelingen gemeente	106	62	47	32
Budget inclusief regelingen gemeente	267	369	450	526

Tabel B3.8 Paar, AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm
Inkomsten				
Netto-inkomen incl. VT	1.977	2.174	2.372	2.570
Bijdragen Rijk				
Huurtoeslag	404	404	365	313
Zorgtoeslag	236	212	183	155
Totaal bijdragen Rijk	640	616	548	468
Totaal inkomsten	2.617	2.790	2.920	3.038
Uitgaven				
Huur	671	671	671	671
Gas, water, elektra	245	245	245	245
Telefoon, internet en televisie	75	75	75	75
Gemeentelijke belastingen	60	60	60	60
(Collectieve) zorgverzekering	415	415	415	396
Overige verzekeringen	17	17	17	17
Vervoer	34	34	34	34
Reserveringsuitgaven	328	328	328	328
Huishoudelijke uitgaven	537	537	537	537
Participatie uitgaven				
Participatie uitgaven	179	179	179	179
Totaal uitgaven	2.562	2.562	2.562	2.543
Budget exclusief regelingen gemeente	55	229	358	495
Regelingen gemeente				
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	60	0	0	0
Korting collectieve zorgverzekering	30	30	30	0
Maatschappelijke bijdrage regeling volwassenen	30	30	0	0
Tegemoetkoming zorgkosten voor chronisch zieken	64	64	64	64
Totaal regelingen gemeente	185	124	94	64
Budget inclusief regelingen gemeente	240	353	453	559

Bijlage 4. Uitsplitsing gemeentelijke bijdragen

Figuur B4.1. Maandelijkse gemeentelijke bijdrage per huishouden bij een (langdurig) inkomen van 100 procent Wsm.

